

แนวทางการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้
จากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ตามภารกิจของ
คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการของสำนักวิชาการ

นายประธาน ทิพยะกะลิน

รายงานวิชาการนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การพัฒนานักบริหารระดับสูงสำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 13
สถาบันพระปกเกล้า

พ.ศ. 2564

ลิขสิทธิ์ของสถาบันพระปกเกล้า

แนวทางการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัย
เพื่อการใช้ประโยชน์ตามภารกิจของคณะกรรมการ
และคณะอนุกรรมการของสำนักวิชาการ

โดย

นายประธาน ทิพยะกะลิน

รหัสประจำตัว 64-13-56

สถาบันพระปกเกล้า

รายงานวิชาการส่วนบุคคล เรื่อง แนวทางการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ตามภารกิจของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการของสำนักวิชาการ

อาจารย์ที่ปรึกษา :

(อาจารย์กิตติมา บุณนาค)

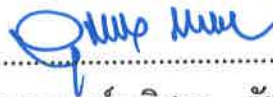
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม :

(อาจารย์วิวัฒน์ ชัยภาคภูมิ)

อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง
สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 13

(ศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย)
เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

บทคัดย่อ

- ชื่อผู้จัดทำ** : นายประธาน ทิพยกะลิน นักศึกษาศาสนาชั้นพระปกเกล้า หลักสูตร
การพัฒนานักบริหารระดับสูง สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญฯ
รุ่นที่ 13
- ชื่อหัวข้อเอกสาร** : แนวทางการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จาก
งานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ตามภารกิจของคณะกรรมการ
และคณะอนุกรรมการ ของสำนักวิชาการ
- อาจารย์ที่ปรึกษา** : อาจารย์ กิตติมา บุนนาค
- อาจารย์ที่ปรึกษา (ร่วม)** : นายวิหวัศ ชัยภาคภูมิ

การศึกษา เรื่อง แนวทางการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อ
การใช้ประโยชน์ตามภารกิจของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ของสำนักวิชาการ
มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาในการสนับสนุนข้อมูลและองค์ความรู้จาก
งานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ตามบทบาทหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสามัญวุฒิสภา และ
คณะอนุกรรมการ ความคิดเห็นและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง
การให้บริการของสำนักวิชาการ โดยการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย
1) การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) จากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิเกี่ยวกับการสนับสนุน
ภารกิจในการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก
(In-depth Interview) ข้าราชการสำนักกรรมการซึ่งทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการ
และคณะอนุกรรมการ การสัมภาษณ์ข้าราชการที่ทำหน้าที่สนับสนุนข้อมูลวิชาการรองรับภารกิจ
วุฒิสภา คณะกรรมการ และสมาชิกวุฒิสภา ได้แก่ สำนักการประชุม สำนักกฎหมาย สำนักวิชาการ

ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการวุฒิสภาและคณะอนุกรรมการมีการวางกรอบแนวทาง
ดำเนินงานเพื่อการพิจารณาศึกษาตั้งแต่การจัดตั้งคณะกรรมการ และนำไปสู่การตั้งคณะอนุ
กรรมการและการมอบหมายหน้าที่ต่อไปตามลำดับ แต่กรอบแนวทางดำเนินงานดังกล่าวเป็นเพียง
กรอบกว้าง ๆ การกำหนดประเด็นหรือเรื่องที่จะพิจารณาศึกษาขึ้นอยู่กับความสนใจของ
คณะกรรมการ หรือตามที่ประชุมวุฒิสภามอบหมาย ยกเว้นเรื่องเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติและ
การปฏิรูปประเทศ ซึ่งรัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็นภารกิจสำคัญของวุฒิสภาชุดปัจจุบัน ที่ต้องมี
การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตามวงรอบปฏิบัติการ

โดยคณะกรรมการธิการและคณะอนุกรรมการมีความต้องการใช้ข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากการวิจัยเพื่อประกอบการพิจารณาอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากวาระการประชุมเพื่อพิจารณาประเด็นใดจะถูกกำหนดขึ้นตามความต้องการและความสนใจของที่ประชุม โดยอาจเป็นเรื่องเร่งด่วนในเวลากระชั้นชิด การจัดทำข้อมูลประกอบการพิจารณาจึงตกเป็นภาระของฝ่ายเลขานุการ ต้องเป็นผู้ตอบสนองนโยบาย ในการสืบค้นและประสานงานกับส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดเตรียมและนำเสนอต่อที่ประชุมให้ทันเวลา และตอบสนองความต้องการปรับเปลี่ยนของที่ประชุมได้อย่างทันท่วงที

ขณะที่ข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยที่สำนักวิชาการเผยแพร่และสนับสนุนการดำเนินงาน ถูกนำไปใช้ประกอบการพิจารณาไม่มากนัก เหตุเพราะข้อมูลได้รับการพิจารณาจากฝ่ายเลขานุการตั้งแต่ขั้นแรกว่า ยังไม่ตรงไม่สอดคล้องกับความต้องการของเรื่องที่กำลังพิจารณาศึกษา ข้อมูลไม่ทันกับช่วงเวลาการใช้งาน การเข้าถึงข้อมูลและการใช้ประโยชน์ยังไม่สะดวก รูปแบบยังไม่ดึงดูดความสนใจ ประกอบกับสมาชิกวุฒิสภาเองมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลด้วยตนเอง และการมีนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญในคณะอนุกรรมการที่สามารถให้ข้อมูลที่ตรงตามความต้องการ รวมทั้งการประสงค์ที่จะได้รับข้อมูลตรงจากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยการเชิญหน่วยงานหรือบุคคลมาให้ข้อมูลข้อเท็จจริงต่อที่ประชุม

สำนักวิชาการต้องวางแผนปฏิบัติงาน ปรับวิธีทำงานและการประสานงานเพื่อสำรวจและติดตามประเด็นหรือเรื่องที่คณะกรรมการธิการและคณะอนุกรรมการต้องการพิจารณาศึกษา การรับโจทย์และการตอบสนองความต้องการทางวิชาการ ผ่านกลไกของฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ การประสานกับเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการทั้งภายในและภายนอก เพื่อการได้มาซึ่งข้อมูลที่รวดเร็วและเป็นระบบ การสร้างเสริมฐานข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัยเพื่อสนับสนุนภารกิจตามรายคณะกรรมการ ปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ ช่องทางการสื่อสารและการเผยแพร่ข้อมูล ปรับปรุงรูปแบบเอกสารการนำเสนอให้มีความน่าสนใจและตรงตามความต้องการยิ่งขึ้น ให้ง่ายต่อการนำเสนอในที่ประชุม และที่สำคัญคือการติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะ โดยการสอบถามและสำรวจความคิดเห็นต่องานบริการทางวิชาการของสำนักวิชาการ

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำเอกสารวิชาการ เรื่อง แนวทางการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ตามภารกิจของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ของสำนักวิชาการ ในครั้งนี้ได้รับความกรุณาจาก ท่านอาจารย์กิตติมา บุณนาค อาจารย์ที่ปรึกษา ท่านอาจารย์วิทวัส ชัยภาคภูมิ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และท่านอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้เสียสละเวลาตรวจพิจารณาเอกสารและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์เพื่อให้ผู้ศึกษามีความเข้าใจในกระบวนการทำงาน ชี้แนะให้เห็นถึงแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงงาน เพื่อให้งานศึกษาดังกล่าวมีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้ศึกษาขอขอบคุณผู้บังคับบัญชา และข้าราชการผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องจาก 6 สำนักทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะ ทั้งข้อมูลเอกสารและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการจัดทำเอกสาร ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารวิชาการฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปศึกษา ค้นคว้าข้อมูล ใช้อ้างอิงในทางวิชาการ และนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานของสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ต่อไปในอนาคตได้ตามความสมควร

นายประธาน ทิพยกะลิน

นักศึกษาหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับสูง

สำหรับข้าราชการรัฐสภาสามัญ รุ่นที่ 13

สถาบันพระปกเกล้า

วันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2565

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ประเด็นการศึกษา	3
1.4 ขอบเขตการศึกษา	3
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 ระบบคณะกรรมการสามัญ วุฒิสภา และคณะอนุกรรมการ	5
2.2 แผนปฏิบัติการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ. 2563 - 2565	7
2.3 การให้บริการข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัย ของสำนักวิชาการ	9
2.4 รายงานผลการสำรวจความคิดเห็นบุคลากรของสำนักงาน เลขาธิการวุฒิสภา หัวข้อ รูปแบบการสนับสนุนและให้บริการ งานวิชาการที่ประสงค์จากสำนักวิชาการ	11
2.5 หลักการทรงงาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา	13
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับบริการทางวิชาการของรัฐสภา	16
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	18
3.1 ประเด็นการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล	18
3.2 วิธีการศึกษา	18
3.2.1 การวิจัยเอกสาร	18
3.2.2 การสัมภาษณ์	19

	หน้า
3.3 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล	20
บทที่ 4 ผลการศึกษา	21
4.1 ผลการศึกษาเอกสาร	21
4.1.1 คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา และคณะอนุกรรมการ	22
4.1.2 การปฏิบัติงานด้านการประชุมคณะกรรมการ	29
(ก) ลักษณะการประชุมคณะกรรมการ	31
(ข) การจัดทำข้อมูลและข้อเสนอแนะ เอกสารประกอบ	34
การพิจารณาศึกษาคณะกรรมการ และการรายงานผล	
การดำเนินงานของคณะกรรมการ	
(ค) การจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ	37
4.1.3 การปฏิบัติงานด้านการประชุมวุฒิสภา	38
4.1.4 การปฏิบัติงานของหน่วยงานสนับสนุนทางวิชาการ	40
4.2 ผลการสัมภาษณ์	43
4.2.1 ผลการสัมภาษณ์ข้าราชการผู้ทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการ	44
คณะกรรมการสามัญ วุฒิสภา และคณะอนุกรรมการ	
ในสำนักกรรมการ 1 2 และ 3	
4.2.2 ผลการสัมภาษณ์บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาการของ	46
หน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้แก่	
สำนักการประชุม สำนักกฎหมาย สำนักวิชาการ	
บทที่ 5 บทสรุป	59
5.1 บทสรุป	59
5.2 ข้อเสนอแนะ	62
5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	63
5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ	64
บรรณานุกรม	65
ประวัติผู้ศึกษา	66

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
- ตารางสรุปประเด็นความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย	50

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เป็นส่วนราชการภายในมีหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลทางวิชาการด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และความมั่นคง จัดทำข้อมูล ข้อเสนอแนะทางวิชาการ ตามความต้องการของสมาชิก และบุคคลที่เกี่ยวข้องในวงงานวุฒิสภา การรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศ วางระบบห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ การจัดทำดัชนี หมวดหมู่และฐานข้อมูล รวบรวมจัดเก็บวัตถุเอกสารที่มีค่าทางประวัติศาสตร์ และของที่ระลึกที่ได้รับในรูปพิพิธภัณฑสถาน รวมทั้งติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของวุฒิสภาในด้านการกลั่นกรองกฎหมายและการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน

โดยในด้านการให้บริการทางวิชาการ มีการศึกษา รวบรวม ผลการวิเคราะห์ วิจัย ประเด็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครองและสังคม ที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อประชาชนเพื่อจัดทำเป็นเอกสารทางวิชาการเผยแพร่ การจัดสัมมนาทางวิชาการและจัดบรรยายพิเศษให้แก่สมาชิกวุฒิสภาและบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งทำให้สำนักวิชาการมีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัย ทั้งจากการจัดทำขึ้นโดยสำนักวิชาการ และที่ได้รับจากการประสานความร่วมมือกับเครือข่ายหน่วยงานวิชาการภายนอก เพื่อตอบสนองต่อความต้องการใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานตามภารกิจหน้าที่ของวุฒิสภา คณะกรรมการของวุฒิสภา สมาชิกวุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

อย่างไรก็ตามจากผลการดำเนินงานของสำนักวิชาการที่ผ่านมาพบว่า การปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยของสำนักวิชาการ ยังคงไม่สัมพันธ์กับการดำเนินงานของคณะกรรมการของวุฒิสภาเท่าที่ควร มีลักษณะของการให้ข้อมูลซึ่งเกิดจากมุมมองของสำนักวิชาการในฐานะหน่วยงานสนับสนุนที่ทำหน้าที่ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมและนำเสนอข้อมูล หรือมีลักษณะของการให้ข้อมูลเชิงรับเมื่อเกิดการร้องขอการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ แม้ว่าการดำเนินงานดังกล่าวจะเกิดขึ้นภายใต้แนวทางการพิจารณาและการคำนึงถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการก็ตาม แต่กระนั้นก็ยังคงพบความไม่สอดคล้องกับประเด็นในการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการที่มีขึ้นในช่วงเวลานั้น ๆ หรือการตอบสนองข้อมูลได้ไม่ทันกับความต้องการ ประกอบกับจากรายงานผลการสำรวจความคิดเห็นบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา หัวข้อ รูปแบบ

การสนับสนุนและให้บริการงานวิชาการที่ประสงค์จากสำนักวิชาการ ระหว่างวันที่ 16 มิถุนายน - 15 กันยายน 2564 ดำเนินการสำรวจโดย กลุ่มงานวิจัยและข้อมูล สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการ วุฒิสภา เพื่อรับทราบความคิดเห็น ความประสงค์ ต่อรูปแบบการสนับสนุนและให้บริการงานวิชาการ ของสำนักวิชาการ และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการสนับสนุนและให้บริการงาน วิชาการของสำนักวิชาการ ยังคงพบปัญหาอุปสรรคในการให้บริการงานวิชาการ โดยพบว่าบุคลากร ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนมากเห็นว่า งานวิชาการที่มีไม่ตรงตามความต้องการ ร้อยละ 40.38 รองลงมา ได้แก่ ไม่รู้ว่ามีงานวิชาการไว้บริการ ร้อยละ 35.47 และไม่ทันต่อการใช้งาน ร้อยละ 32.45 ตามลำดับ¹

โดยที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ให้ความสำคัญกับปรับปรุงและพัฒนาางานทางวิชาการ เพื่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกวุฒิสภามาอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับข้อเท็จจริงดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานของสำนักวิชาการในการสนับสนุนข้อมูลวิชาการและองค์ความรู้จาก งานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ในกระบวนการของวุฒิสภา คณะกรรมาธิการของวุฒิสภา และสำนักงาน เลขาธิการวุฒิสภา ยังมีข้อที่ควรได้รับการปรับปรุง จึงควรมีการพิจารณาศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการ ดำเนินงานให้เป็นที่ยอมรับและใช้ประโยชน์จากงานบริการทางวิชาการของสำนักวิชาการต่อภารกิจ ตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละส่วนงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการดำเนินงานตามภารกิจ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมาธิการสามัญวุฒิสภาและคณะอนุกรรมาธิการ ซึ่งเป็นกลไกหลักในการ ขับเคลื่อนภารกิจตามบทบาทหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภา โดยการศึกษาวิเคราะห์ถึงนโยบาย แผน แนวทาง หรือประเด็นการดำเนินงานในการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมาธิการสามัญวุฒิสภาและ คณะอนุกรรมาธิการที่กำหนดขึ้นหรือกำลังดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นหลักในการกำหนดแนวทาง การสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ในภารกิจของ คณะกรรมาธิการสามัญวุฒิสภา และคณะอนุกรรมาธิการที่ชัดเจนและตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อเป็นการศึกษาสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาในการสนับสนุนข้อมูลและ องค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ตามบทบาทหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมาธิการสามัญ วุฒิสภา และคณะอนุกรรมาธิการ

1.2.2 เพื่อศึกษาความคาดหวังและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนข้อมูลและ องค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ตามบทบาทหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมาธิการสามัญ วุฒิสภา และคณะอนุกรรมาธิการ

¹ กลุ่มงานวิจัยและข้อมูล สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. รายงานผลการสำรวจความคิดเห็นบุคลากร ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. หัวข้อ รูปแบบการสนับสนุนและให้บริการงานวิชาการที่ประสงค์จากสำนักวิชาการ. ระหว่างวันที่ 16 มิถุนายน - 15 กันยายน 2564, หน้า ข.

1.2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติงานของสำนักวิชาการในการสนับสนุนข้อมูลและองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ตามบทบาทหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสามัญวุฒิสภา และคณะอนุกรรมการ

1.3 ประเด็นการศึกษา

แนวทางการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ตามภารกิจของคณะกรรมการสามัญวุฒิสภาและคณะอนุกรรมการของสำนักวิชาการ และรูปแบบ ช่องทางของการส่งมอบโจทย์ความต้องการ และการตอบสนองความต้องการเพื่อการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสม

1.4 ขอบเขตการศึกษา

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาแนวทางการดำเนินงานในการสนับสนุนภารกิจของคณะกรรมการสามัญวุฒิสภาและคณะอนุกรรมการ ในการพิจารณาศึกษา ข้อมูลข้อเท็จจริง จากสำนักที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากการวิจัย ประกอบด้วย 1) สำนักกรรมการ 1 2 และ 3 2) สำนักการประชุม 3) สำนักกฎหมาย และ 4) สำนักวิชาการ โดยศึกษาปัญหาข้อจำกัดในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ในการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและ องค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ในกระบวนการของคณะกรรมการสามัญวุฒิสภาและคณะอนุกรรมการ

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างข้าราชการในสำนักกรรมการ ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการสามัญวุฒิสภา และคณะอนุกรรมการ และเป็นผู้รับนโยบายมาแปลงสู่การปฏิบัติ และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างข้าราชการที่ทำหน้าที่สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการเพื่อภารกิจของวุฒิสภา คณะกรรมการ และสมาชิกวุฒิสภา ในสำนักที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักการประชุม สำนักกฎหมาย และสำนักวิชาการ

1.4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการศึกษา 3 เดือน (ตั้งแต่พฤศจิกายน 2564 – มกราคม 2565)

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย 1) การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและ

องค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ในกระบวนการของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ข้าราชการผู้ทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ ซึ่งเป็นผู้รับนโยบายมาแปลงสู่การปฏิบัติ การสัมภาษณ์ ข้าราชการในหน่วยงานที่สนับสนุนทางวิชาการเพื่อรองรับภารกิจของวุฒิสภา คณะกรรมการ และสมาชิกวุฒิสภา ในสำนักที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักการประชุม สำนักกฎหมาย และสำนักวิชาการ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัญหาจากการปฏิบัติงานของสำนักวิชาการ ที่เกี่ยวกับการสนับสนุนข้อมูลวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสามัญวุฒิสภาและคณะอนุกรรมการ ในการพิจารณาศึกษาข้อมูลข้อเท็จจริงตามภารกิจหน้าที่ของแต่ละคณะกรรมการ
2. ทำให้ทราบถึงความคาดหวังและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนข้อมูลและองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ตามบทบาทหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสามัญวุฒิสภาและคณะอนุกรรมการ
3. มีข้อเสนอแนะและแนวทางปฏิบัติงานของสำนักวิชาการในการสนับสนุนข้อมูลและองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ตามบทบาทหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสามัญวุฒิสภาและคณะอนุกรรมการที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรมและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน

บทที่ 2

แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการดำเนินงานและเรื่องการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ตามภารกิจของคณะกรรมการวิชาการ และคณะอนุกรรมการของสำนักวิชาการ โดยการนำมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการศึกษา ดังนี้

2.1 ระบบคณะกรรมการสามัญวุฒิสภา และคณะอนุกรรมการ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 128 สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจตราข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภา รองประธานสภา เรื่องหรือกิจการอันเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสามัญแต่ละชุด² โดยข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 หมวด 4 กรรมการ ข้อ 77 วุฒิสภามีอำนาจตั้งคณะกรรมการให้มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภา หรือตามที่วุฒิสภามอบหมายแล้ว รายงานให้วุฒิสภาทราบ โดยจะกำหนดให้เป็นคณะกรรมการสามัญ หรือคณะกรรมการวิสามัญก็ได้

โดยคณะกรรมการสามัญประกอบด้วยบุคคลซึ่งสภาตั้งจากสมาชิกของวุฒิสภาเท่านั้น ส่วนคณะกรรมการวิสามัญจะตั้งจากบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของวุฒิสภาด้วยก็ได้ และในการสอบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการจะมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลใดกระทำการแทนมิได้ ทั้งนี้ คณะกรรมการอาจมีมติให้คณะอนุกรรมการช่วยรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อประโยชน์ ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการก่อนการสอบสวนข้อเท็จจริงก็ได้³

กล่าวโดยหลักแล้วระบบกรรมการได้ถูกนำมาใช้เป็นกลไกสำคัญในการทำงานของรัฐสภา คณะกรรมการจึงเป็นกลไกส่วนหนึ่งของรัฐสภาหรือองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ ที่จะต้องทำกิจการตามภารกิจต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากสภานั้น ๆ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วคณะกรรมการไม่ว่าจะของสภา

---

² รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 128 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก 6 เมษายน 2560

³ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562, ข้อ 77. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 219 ง 2 กันยายน 2562, หน้า 30.

ผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภาที่ดี ต่างมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นกลไกช่วยเสริมสร้างการทำงานขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของแต่ละสภา กล่าวคือ เป็นกลไกในการแบ่งเบาภารกิจของสภาซึ่งมีขอบเขตภารกิจตามบทบาทหน้าที่และอำนาจที่กว้างขวางและมีความสลับซับซ้อน ได้มาซึ่งผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการเฉพาะด้านเพื่อมาเสริมสร้างกิจการตามภารกิจของแต่ละสภาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยระบบกรรมวิธีการถูกใช้เป็นเครื่องมืออย่างดีในการทำหน้าที่กลั่นกรองและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเสนอเป็นทางเลือกในการพิจารณาตัดสินใจและทำให้แต่ละสภาสามารถติดตามผลการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นเครื่องมือของสภาที่จะทำให้ได้รับทราบปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาเชิงนโยบายที่รัฐบาลแถลงไว้ต่อรัฐสภา⁴

ในส่วนของวุฒิสภา ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 ข้อ 78 กำหนดให้วุฒิสภาตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาขึ้นเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริง ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านที่เกี่ยวข้อง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภา หรือตามที่วุฒิสภามอบหมาย โดยคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา นอกจากที่กำหนดไว้ในหมวด 10 ให้มีจำนวน 26 คณะ แต่ละคณะประกอบด้วยกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน แต่ไม่เกิน 19 คน⁵ โดยมีหน่วยงานภายในที่มีหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติงานหลัก ได้แก่ สำนักกรรมการ 1 สำนักกรรมการ 2 และ สำนักกรรมการ 3 ซึ่งจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบรองรับภารกิจตามบทบาทหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการของวุฒิสภา ทั้ง 26 คณะ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ซึ่งครอบคลุมการบริหารราชการแผ่นดินทั้งหมด ได้แก่ การแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ การกีฬา การเกษตรและสหกรณ์ การคมนาคม การเศรษฐกิจ การเงินและการคลัง การต่างประเทศ การทหารและความมั่นคงของรัฐ การท่องเที่ยว การปกครองท้องถิ่น การบริหารราชการแผ่นดิน การพลังงาน การพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน การพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส การกฎหมาย การยุติธรรมและการตำรวจ การแรงงาน การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม การเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและการโทรคมนาคม การศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม การศึกษา การสาธารณสุข กิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตรวจสอบเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้าง

⁴ อภิวัฒน์ สุดสาว. “คมความคิด เข้มทิศรัฐธรรมนูญ.” วารสารจตุรนิติ. ปีที่ 9. ฉบับที่ 2 (มี.ค. - เม.ย. 2555). สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, หน้า 105 -107.

⁵ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562, ข้อ 78. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 219 ง 2 กันยายน 2562, หน้า 30.

ธรรมาภิบาล การพาณิชย์และการอุตสาหกรรม สิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค และติดตามการบริหารงบประมาณ

เนื่องจากการดำเนินงานของวุฒิสภาที่มีบทบาทหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาให้มีการตรา กฎหมายออกมาบังคับใช้ การติดตามตรวจสอบการดำเนินงานและการบริหารราชการแผ่นดิน ตามแนวนโยบายของฝ่ายบริหารเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและการพัฒนาของประเทศ การดำเนินบทบาทหน้าที่ดังกล่าว ทั้งในภาพรวมของวุฒิสภาและในงานของคณะกรรมการการ รวมทั้งในงานของสมาชิก จำเป็นต้องอาศัยทั้งองค์ความรู้ทางวิชาการและความร่วมมือจากบุคคล ทั้งจากหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เช่น สำนักการประชุม สำนักกรรมการ สำนักกฎหมาย และสำนักวิชาการ ในการจัดเตรียมและสนับสนุนข้อมูลในการดำเนินงาน รวมถึง การได้รับข้อมูลข้อเท็จจริงจากหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนได้รับการสนับสนุนข้อมูลทาง วิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยจากสถาบันทางวิชาการและสถาบันทางการวิจัยภายนอก เพื่อให้ ได้มาซึ่งข้อค้นพบที่ถูกต้องตรงประเด็นเพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจ ทั้งในการตรากฎหมาย การ ติดตามการดำเนินงานในการบริหารราชการแผ่นดิน และการให้ข้อสังเกตข้อเสนอแนะที่จำเป็นต่อการ บริหารราชการแผ่นดินของประเทศเพื่อส่งกลับไปยังรัฐบาล

ทั้งนี้ ข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากผลงานวิจัยที่จะนำมาใช้ประกอบการพิจารณา ในการดำเนินการ จึงเป็นเรื่องที่ต้องคัดสรรให้มีความเหมาะสมกับเวลาและโอกาส รวมทั้งต้องมีความกระชับ ตรงประเด็น และเป็นข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือศึกษาวิจัยโดยผู้ที่มีความสามารถ ความเชี่ยวชาญที่ได้มีการศึกษาติดตามในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวมาเป็นอย่างดี และ มีความพร้อมในการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เพื่อประโยชน์ของการได้มาซึ่งข้อสรุป ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะ เพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจในกระบวนการนิติบัญญัติ

2.2 แผนปฏิบัติการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ. 2563 - 2565

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นหน่วยงานภาครัฐ ฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งต้องเข้ามีส่วนในการ ทำให้ภาครัฐสามารถบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยง การพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่ เพื่อให้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นกลไก ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ มีการพัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย โดยการ สร้างเสริมความร่วมมือระหว่างองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติกับองค์กรฝ่ายบริหาร และหน่วยงานทาง วิชาการ เอกชน และประชาชน เพื่อการใช้ประโยชน์จากข้อมูล งานวิจัย และนวัตกรรมต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้นจากการลงทุนของประเทศร่วมกัน และทำให้ฝ่ายนิติบัญญัติได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและองค์ความรู้ ที่ถูกต้องเพื่อประกอบการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ประกาศใช้แผนปฏิบัติการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ. 2563-2565 ซึ่งมีเป้าหมายยึดโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนปฏิรูปประเทศ 11 ด้าน (แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ปรับแผนเป็น 13 ด้าน) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 23 ด้าน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) และนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2558 - 2564) และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรเพื่อสนับสนุนภารกิจของวุฒิสภา เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยกำหนดประเด็นการพัฒนาที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ (1) การสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา (2) การพัฒนาต้นทุนองค์กร และ (3) การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมมุ่งเน้นสาธารณะ รวม 5 เรื่อง ได้แก่ (1) ด้านการยกระดับการสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ (2) ด้านการขับเคลื่อนภารกิจการติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ (3) ด้านการพัฒนาศักยภาพและการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร (4) ด้านการบริหารจัดการองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย (5) ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 นับเป็นปีที่สองที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นสมาชิกวุฒิสภาเกี่ยวกับการให้บริการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาตามแผนปฏิบัติการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ. 2563 - 2565 ท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา (Coronavirus Disease 2019, Covid-19) โดยความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสำนักบริหารงานกลางได้แจกแบบสอบถามให้กับสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดและได้รับแบบสอบถามกลับมาเป็นจำนวน 43 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 17.20 (ปี 2563 จำนวน 187 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 75.10) โดยมีกลไกหลักที่สำคัญ คือ คณะกรรมการติดตามประเมินผลและบูรณาการการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการตามแผนปฏิบัติการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ. 2563 - 2565 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องภายใต้ข้อจำกัดของมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนาดังกล่าว มีผลคะแนนจากการสำรวจความพึงพอใจในภาพรวมเกี่ยวกับการให้บริการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเท่ากับ ร้อยละ 87.03 และมีผลคะแนนจากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาตามแผนปฏิบัติการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา พ.ศ. 2563 - 2565 ในด้านการยกระดับการสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ การสนับสนุนการประชุมคณะกรรมการ ออยู่ที่ร้อยละ 86.51 ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับการพัฒนางานด้านกฎหมาย งานด้านวิชาการ และข้อมูลการวิจัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 การให้บริการข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยของสำนักวิชาการ

ในส่วนของสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลทางวิชาการด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และความมั่นคง จัดทำข้อมูล ข้อเสนอแนะทางวิชาการ ตามความต้องการของสมาชิกและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในวงงานวุฒิสภา รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศ วางระบบห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ การจัดทำดัชนีหมวดหมู่และจัดทำฐานข้อมูล รวมทั้งติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของวุฒิสภาในด้าน การกลั่นกรองกฎหมายและการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินได้มีการดำเนินงานเพื่อให้บริการทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง

โดยที่ผ่านมาสำนักวิชาการมีการให้บริการทางวิชาการการศึกษา รวบรวม ผลการวิเคราะห์ วิจัย ประเด็น ปัญหาด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครองและสังคม ที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อ ประชาชนเพื่อจัดทำเป็นเอกสารทางวิชาการเผยแพร่ ได้แก่ การจัดทำบทความทางวิชาการ การจัดทำ เอกสารทางวิชาการโดยการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ข้อมูลทางกฎหมายและข้อมูลทางวิชาการตาม คำร้องขอของสมาชิกและคณะกรรมการ

การจัดสัมมนาทางวิชาการและจัดบรรยายพิเศษให้แก่สมาชิกวุฒิสภาและบุคลากรของ สำนักงาน ได้แก่ การจัดสัมมนาทางวิชาการในประเด็นที่คณะกรรมการวิชาการของวุฒิสภา หรือ คณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของวุฒิสภากำหนดขึ้น การจัดกิจกรรมเนื่องทอล์คนำเสนอประเด็น ที่อยู่ในความสนใจของสมาชิกวุฒิสภาและกำลังจะเข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมวุฒิสภา ตามที่ คณะกรรมการวิชาการของวุฒิสภากำหนด

การจัดทำสรุปผลการสัมมนาทางวิชาการที่ถูกจัดขึ้นโดยคณะกรรมการวิชาการของวุฒิสภา การจัดทำสรุปผลการสัมมนาทางวิชาการที่หน่วยงานภายนอกจัดขึ้น การจัดทำสรุปข้อมูลคำถาม คำตอบกระทู้ถามของสมาชิกวุฒิสภา และการติดตามผลการดำเนินงานตามกระทู้ถามของหน่วยงาน ฝ่ายบริหาร การจัดทำสรุปข้อมูลรายงานประจำปีของหน่วยงานที่เข้าชี้แจงการดำเนินงานต่อวุฒิสภา การจัดทำสรุปผลการดำเนินงานโครงการสมาชิกวุฒิสภาพบประชาชน รวมทั้งการให้บริการข้อมูล ข่าวสารผ่านระบบ กฤตภาคข่าว หนังสือ และให้บริการทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อเผยแพร่เป็นข้อมูล ให้กับสมาชิกวุฒิสภาและคณะกรรมการ และบุคลากรของสำนักงาน

การนำเสนอข้อมูลองค์ความรู้ทางการวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ในกระบวนการนิติบัญญัติ การเชื่อมโยงข้อมูลผลงานด้านวิชาการและงานวิจัยภายในประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้สมาชิก วุฒิสภา คณะกรรมการของวุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้รับข้อมูลและองค์ความรู้ จากงานทางวิชาการและผลงานวิจัยที่มีความพร้อมในการสนับสนุนข้อมูล เพื่อประกอบการพิจารณา ตัดสินใจในกระบวนการตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ โดยมีการประสานงานความร่วมมือกับ เครือข่ายทางวิชาการและการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการ

ส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกว.) สำนักงานกิจการยุติธรรม (สจร.) กระทรวงยุติธรรม หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.) ภายใต้การกำกับของสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และหน่วยงานสำคัญที่เป็นหน่วยงานหลักในการให้บริการทางวิชาการแก่รัฐสภา คือ สถาบันพระปกเกล้า ผ่านสำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา เพื่อให้มีการค้นคว้าจัดทำข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยและนำเสนอสู่การใช้ประโยชน์ตามความต้องการในการปฏิบัติงานที่ของสมาชิกวุฒิสภาและคณะกรรมการธิการของวุฒิสภา

โดยมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ เอกสารวิชาการ บทความทางวิชาการ สรุปผลการสัมมนาทางวิชาการที่สำนักวิชาการจัดทำขึ้น เอกสารบทสรุปเชิงนโยบาย (Policy Brief) ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกว.) สำนักงานกิจการยุติธรรม (สจร.) กระทรวงยุติธรรม หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.) และ KPI Research snap ของสำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา สถาบันพระปกเกล้า ไปนำเสนอในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์และเผยแพร่ผ่านช่องทางของสำนักงาน ได้แก่ แอปพลิเคชันไลน์ของสมาชิกวุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และเว็บไซต์ของสำนักงานผ่านช่องทาง Digital Document โดยได้ดำเนินการเผยแพร่ทุกสัปดาห์ เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการธิการของวุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้รับข้อมูลและองค์ความรู้จากผลการวิจัย เพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจในกระบวนการนิติบัญญัติ และในภารกิจหน้าที่และอำนาจความรับผิดชอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย คือ ประโยชน์สุขของประชาชนและประเทศชาติเป็นสำคัญ

รวมทั้งยังมีการประสานความร่วมมือกับสถาบันคลังสมองของชาติ ซึ่งได้รับการจัดสรรทุนจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ผ่านโครงการประสานงานสนับสนุนทุนวิจัยและผลักดันการใช้ประโยชน์ในกระบวนการนิติบัญญัติและการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อสนับสนุนทุนวิจัยเชิงนโยบายที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในกระบวนการนิติบัญญัติ และที่จะนำไปใช้ในการจัดทำร่างกฎหมายและการดำเนินนโยบาย/มาตรการต่าง ๆ ขององค์กรฝ่ายบริหาร และส่งมอบผลงานวิจัยไปสู่ผู้ใช้ประโยชน์โดยตรง เพื่อให้มีการศึกษาและจัดทำงานวิจัยในประเด็นที่คณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของวุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภากำหนด และส่งมอบผลงานวิจัยให้วุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภานำไปใช้ประโยชน์เป็นเอกสารประกอบการพิจารณาในการดำเนินงานตามภารกิจตามบทบาทหน้าที่และอำนาจต่อไปอีกทางหนึ่งด้วย

2.4 รายงานผลการสำรวจความคิดเห็นบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา หัวข้อ รูปแบบการสนับสนุนและให้บริการงานวิชาการที่ประสงค์จากสำนักวิชาการ

จากผลการสำรวจความคิดเห็นบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา หัวข้อ รูปแบบการสนับสนุนและให้บริการงานวิชาการที่ประสงค์จากสำนักวิชาการดำเนินการสำรวจโดย กลุ่มงานวิจัยและข้อมูล สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ระหว่างวันที่ 16 มิถุนายน – 15 กันยายน 2564 แสดงให้เห็นว่า

บุคลากรผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่เคยอ่านหรือเคยใช้บริการผลงานวิชาการของสำนักวิชาการ ร้อยละ 72.83 มีเพียงร้อยละ 27.17 ที่ไม่เคยอ่านหรือเคยใช้บริการ โดยบุคลากรที่เคยอ่านหรือเคยใช้บริการส่วนใหญ่เคยอ่านหรือใช้บริการบทความวิชาการ ร้อยละ 83.42 รองลงมา ได้แก่ รายงานการวิจัย ร้อยละ 43.52 และเอกสารสรุปผลการสัมมนาวิชาการ ร้อยละ 33.68 ตามลำดับ

บุคลากรที่เคยอ่านหรือใช้บริการผลงานวิชาการส่วนใหญ่เคยอ่านหรือใช้บริการผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ตของสำนักวิชาการ ร้อยละ 58.55 รองลงมา ได้แก่ แอปพลิเคชันไลน์ของสำนักงาน ร้อยละ 53.37 และห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 44.04 ตามลำดับ

บุคลากรที่เคยอ่านหรือใช้บริการผลงานวิชาการส่วนใหญ่เคยนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ร้อยละ 62.69 มีเพียง ร้อยละ 37.31 ไม่เคยนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยบุคลากรที่เคยนำผลงานวิชาการไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ส่วนมากนำไปจัดทำเอกสารทางวิชาการ บทความวิชาการ รายงานการวิจัย ร้อยละ 17.10 รองลงมา ได้แก่ จัดทำรายงานพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการการ ร้อยละ 8.81 และจัดทำเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เอกสารข่าว รายการโทรทัศน์ เสนอความเห็นทางวิชาการต่อที่ประชุมคณะกรรมการ และจัดทำรายงานการประชุมและปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการในที่ประชุม ร้อยละ 4.15 เท่ากัน

เมื่อพิจารณาถึงความพึงพอใจต่อรูปแบบการสนับสนุนและการให้บริการงานวิชาการ พบว่าบุคลากรที่เคยอ่านหรือใช้บริการผลงานวิชาการมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการสนับสนุนและการให้บริการงานวิชาการในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 81.20 โดยมีระดับความพึงพอใจต่อการอ้างอิงมีความถูกต้อง ครบถ้วนตามมาตรฐานทางวิชาการ น่าเชื่อถือ และสามารถตรวจสอบได้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.20 รองลงมา ได้แก่ การใช้ภาษาถูกต้องตรงตามหลักการใช้ภาษาเข้าใจง่าย ใช้ถ้อยคำสม่าเสมอ คิดเป็นร้อยละ 82.00 และประเด็นหรือเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับความสนใจหรือความต้องการที่จะนำไปใช้ประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 81.60 ตามลำดับ

บุคลากรที่เคยอ่านหรือใช้บริการผลงานวิชาการได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการให้บริการทางวิชาการที่เคยใช้บริการ โดยส่วนมากเห็นว่า ควรสืบค้นและเข้าถึงได้ง่าย รวดเร็ว มีหลายช่องทางให้เข้าถึง มีแอปพลิเคชันนำเสนองานวิชาการเป็นการเฉพาะ ร้อยละ 12.95 รองลงมา ได้แก่ เนื้อหา

ควรมีความทันสมัยมากขึ้น ปรับปรุงงานเดิมให้ทันต่อสถานการณ์ ร้อยละ 10.88 และควรปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมายรับทราบมากขึ้น ร้อยละ 6.74 ตามลำดับ

สำหรับปัญหา อุปสรรคในการให้บริการงานวิชาการ บุคลากรผู้ตอบแบบสำรวจ ส่วนมากเห็นว่า งานวิชาการที่ไม่ตรงตามความต้องการ ร้อยละ 40.38 รองลงมา ได้แก่ ไม่รู้ว่ามีงานวิชาการไว้บริการ ร้อยละ 35.47 และไม่ทันต่อการใช้งาน ร้อยละ 32.45 ตามลำดับ

ในส่วนของประสงค์ต่อรูปแบบการสนับสนุนและการให้บริการงานวิชาการของสำนักวิชาการเพิ่มเติม บุคลากรผู้ตอบแบบสำรวจส่วนมากต้องการบทความ บทความวิเคราะห์ที่มีความหลากหลายทันสมัย น่าสนใจ น่าเสนอในรูปแบบภาพ อินโฟกราฟิก ร้อยละ 9.06 รองลงมา ได้แก่ ข้อมูลองค์ความรู้ บทความวิเคราะห์ ด้านกระบวนการนิติบัญญัติ งบประมาณนิติบัญญัติ และงานวิชาการ งานวิจัยเฉพาะด้าน ร้อยละ 3.77 เท่ากัน และสนับสนุนการวิจัยหรือข้อมูลด้านกฎหมาย กฎหมายเฉพาะทางร้อยละ 3.40 ตามลำดับ

บุคลากรผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่เห็นว่า ช่องทางการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ผลงานวิชาการในปัจจุบันมีความสะดวก ร้อยละ 80.75 มีเพียงร้อยละ 19.25 เห็นว่าไม่สะดวก โดยบุคลากรผู้ตอบแบบสำรวจที่เห็นว่าช่องทางการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ไม่สะดวก เนื่องจากขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ไม่ทราบช่องทางการเข้าถึง ช่องทางการเผยแพร่ไม่ชัดเจน ร้อยละ 7.55 รองลงมา ได้แก่ ช่องทางการเข้าถึงน้อยเกินไป เข้าถึงยากและซ้ำ ร้อยละ 6.04 และไม่ทราบว่ามียานวิชาการ ไม่ทราบรายละเอียดของงานวิชาการ ร้อยละ 2.26 ตามลำดับ

ทั้งนี้ บุคลากรผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีความประสงค์ให้มีการเพิ่มช่องทางการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ผลงานวิชาการ ร้อยละ 50.19 และอีกร้อยละ 49.81 ไม่ประสงค์ให้เพิ่ม โดยผู้ตอบแบบสำรวจที่ประสงค์ให้เพิ่มช่องทางการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ส่วนมากต้องการให้เพิ่มช่องทางการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ทางแอปพลิเคชันไลน์ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ร้อยละ 11.70 รองลงมา ได้แก่ แอปพลิเคชันเฟซบุ๊ก (Facebook) ร้อยละ 6.04 และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทุกชนิดของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ร้อยละ 3.40 ตามลำดับ รวมทั้งมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงงานของสำนักวิชาการ ได้แก่

- ควรปรับปรุงผลงานวิชาการให้เนื้อหาที่มีความหลากหลาย ตรงตามความต้องการ มีความทันสมัย ทันต่อสถานการณ์และทันต่อการใช้งาน โดยเนื้อหาของผลงานวิชาการต้องมีความสมบูรณ์ครบถ้วน มีบทความหรือประเด็นข้อค้นพบต่าง ๆ มานำเสนอประกอบเนื้อหา รวมทั้งมีข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

- ควรเพิ่มผลงานวิชาการด้านกระบวนการนิติบัญญัติ งบประมาณนิติบัญญัติ มีผลวิจัยหรือข้อมูลด้านกฎหมายและกฎหมายเฉพาะทางด้านต่าง ๆ ไว้สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งมีงานวิชาการหรืองานวิจัยเฉพาะด้าน เช่น ด้านการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ ด้านสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ

ขั้นพื้นฐาน ด้านบัญชีงบประมาณ การเบิกจ่ายเงินภาครัฐ กฎหมายการเงินการคลังของต่างประเทศ เป็นต้น

- ควรปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอผลงานวิชาการให้มีความน่าสนใจ โดยการนำเสนอในรูปแบบภาพอินโฟกราฟิกให้เพิ่มมากขึ้น

- ควรเพิ่มช่องทางการเข้าถึงการบริการทางวิชาการให้สามารถสืบค้นและเข้าถึงได้ง่ายรวดเร็ว มีหลายช่องทางให้เข้าถึงมากขึ้น มีแอปพลิเคชันนำเสนองานวิชาการเป็นการเฉพาะ

- ควรปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมายรับทราบถึงรายละเอียดการให้บริการทางวิชาการของสำนักวิชาการมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มช่องทางการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ผ่านทางแอปพลิเคชันไลน์ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา แอปพลิเคชันเฟซบุ๊ก สื่ออิเล็กทรอนิกส์ทุกชนิดของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา รวมทั้งแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่ทันสมัย เช่น แอปพลิเคชันไลน์ของสำนักวิชาการ (Official Line) แอปพลิเคชันสำหรับเอกสารวิชาการโดยเฉพาะ เป็นต้น

ข้อมูลจากการสำรวจดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อช่วยสนับสนุนการดำเนินงานอย่างกว้างขวาง แต่จากผลสำรวจการนำผลงานวิชาการไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่โดยเฉพาะในส่วนของ การนำไปประกอบการจัดทำรายงานพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการธิการ การเสนอความเห็นทางวิชาการต่อที่ประชุมคณะกรรมการธิการ และจัดทำรายงานการประชุมและปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการในที่ประชุมก็ยังคงพบว่ามีสัดส่วนน้อย ส่วนหนึ่งมาจากการที่งานวิชาการที่มีไม่ตรงตามความต้องการ ไม่รู้ว่ามีงานวิชาการไว้บริการ และไม่ทันต่อการใช้งาน⁶

2.5 หลักการทรงงาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระราชทานแนวคิดในการทรงงานว่า ในการทำงานนั้นต้องใช้หลัก เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา กล่าวคือ เข้าใจ : ทำอะไรต้องเข้าใจปัญหา เข้าใจหนทางแก้ไข เข้าใจกระบวนการจัดการ และปรับความเข้าใจระหว่างผู้ให้ ผู้รับเสียก่อน ให้เข้าใจซึ่งกันและกัน เข้าถึง : เมื่อเข้าใจระหว่างกันทุกประการครบถ้วนแล้ว ต้องเข้าถึงการกระทำ สร้างความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง เข้าถึงเครื่องมือเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ และความสามัคคีร่วมใจร่วมใจของผู้ปฏิบัติ ร่วมมือร่วมไม้กันทำงาน พัฒนา : เมื่อต่างฝ่ายต่างเข้าใจกันแล้ว เข้าถึงกันแล้ว การพัฒนา ก็จะดำเนินการไปอย่างยั่งยืน ไม่ส่งผลกระทบที่ติดลบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและการเมือง หากแต่นำไปสู่ความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน⁷

⁶ รายงานผลการสำรวจความคิดเห็นบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, *อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 1*, หน้า 25.

⁷ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.). หลักการทรงงาน. (Online). 2564. แหล่งที่มา <http://www.rdpb.go.th/th/King/%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%81%>

โดยหลักความเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา สามารถนำมาปรับใช้กับการศึกษาเพื่อสร้างเสริมความเข้าใจในการทำงานระหว่างสำนักวิชาการกับฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการสามัญวุฒิสภาและคณะอนุกรรมการ ในสำนักกรรมการ 1 2 และ 3 ซึ่งมีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับงานเลขานุการและธุรการทั่วไปของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ มีหน้าที่ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ รวบรวม ข้อมูล ข้อเท็จจริง และข้อเสนอแนะด้านวิชาการและกฎหมาย เพื่อประกอบเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ การให้คำปรึกษา แนะนำ และเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการตามรัฐธรรมนูญ การดำเนินงานตามข้อบังคับการประชุม การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ญัตติ เรื่องที่คณะกรรมการดำเนินการศึกษาหรือสอบหาข้อเท็จจริง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยการค้นคว้าและจัดทำเอกสารทางวิชาการ เปรียบเทียบกฎหมายเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการประชุมคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ การรวบรวมและจัดทำรายงานของคณะกรรมการที่พิจารณาศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้วเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภา ช่วยให้เกิดการรับรู้เข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ และงานวิจัยเพื่อประกอบการดำเนินงานของคณะกรรมการสามัญวุฒิสภาและคณะอนุกรรมการ ที่สำนักวิชาการดำเนินงานอยู่ในปัจจุบัน

การสร้าง ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงาน และการกำหนดประเด็นในการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการสามัญและอนุกรรมการ และกระบวนการบริหารจัดการของฝ่ายเลขานุการในคณะกรรมการสามัญวุฒิสภาและคณะอนุกรรมการ ความต้องการใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัยเพื่อประกอบการพิจารณาในการดำเนินงาน รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากบริการทางวิชาการและสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากการวิจัยที่สำนักวิชาการให้บริการอยู่ในปัจจุบัน เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาดำเนินงานในภารกิจหน้าที่ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การศึกษาและสร้างความเข้าใจกับกระบวนการทำงานของฝ่ายสนับสนุนการประชุมวุฒิสภาของสำนักการประชุม ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับด้านงานเลขานุการของที่ประชุมวุฒิสภา ดำเนินการเกี่ยวกับการวิเคราะห์ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินสถานการณ์ และเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือพระราชกำหนดที่วุฒิสภาต้องพิจารณาตามรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุม ดำเนินการเกี่ยวกับร่างญัตติ และคำแปรญัตติ ให้แก่สมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาและเสนอความเห็นต่อประธานวุฒิสภา ดำเนินการเกี่ยวกับร่างกระทู้ถามให้แก่สมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งการ

วิเคราะห์ และตรวจสอบข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาและเสนอความเห็นต่อประธานวุฒิสภา เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการดำเนินงานและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัยไปประกอบการดำเนินงานในการให้บริการทางวิชาการของสำนักงานการประชุมต่อสมาชิกวุฒิสภาและคณะกรรมการที่มีอยู่ในการปฏิบัติงานปัจจุบัน

การศึกษาและสร้างความเข้าใจถึงรูปแบบ ช่องทางและวิธีการทำงานในการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและกฎหมายของสำนักกฎหมาย ซึ่งเป็นหน่วยงานบริการทางวิชาการอีกส่วนหนึ่งของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการร่างกฎหมาย และการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายตามความต้องการของสมาชิกวุฒิสภา ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เปรียบเทียบและข้อเสนอเกี่ยวกับกฎหมาย การจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติและพระราชกำหนดที่จะเข้าสู่การพิจารณาของวุฒิสภาให้แก่สมาชิกวุฒิสภา และคณะกรรมการของวุฒิสภา การทำหน้าที่วินิจฉัย ให้คำปรึกษา จัดทำข้อมูล เสนอความเห็น ตอบข้อหารือและให้บริการทางวิชาการด้านกฎหมาย เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติของสมาชิกรัฐสภา สมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการของวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับวงงานวุฒิสภา การดำเนินการศึกษา วิจัย และติดตามผลการบังคับใช้กฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาและประกาศใช้บังคับ และรวบรวมเป็นข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง แก้ไข หรือให้มีกฎหมายใหม่ จัดทำเอกสารทางวิชาการด้านกฎหมาย และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเผยแพร่

การรวบรวมความคิดเห็นที่ได้จากการศึกษาเพื่อนำไปสู่การสร้างเสริมความเข้าใจในการทำงานประสานกันระหว่างฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการสามัญวุฒิสภาและคณะอนุกรรมการกับสำนักวิชาการ การออกแบบแนวทาง วิธีการ เครื่องมือ หรือกลไกในการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ในการส่งมอบโจทย์หรือประเด็นในการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการสามัญวุฒิสภาและคณะอนุกรรมการ การศึกษา ค้นคว้า รวบรวม จัดทำ และส่งมอบข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัยเพื่อตอบโจทย์หรือประเด็นความต้องการดังกล่าวของสำนักวิชาการ โดยนำข้อคิดเห็นที่ได้รับจากการศึกษาไปสู่การปรับปรุงแนวทางและวิธีการดำเนินงานของสำนักวิชาการในการให้บริการทางวิชาการและสนับสนุนการดำเนินงานตามภารกิจหน้าที่ของคณะกรรมการสามัญวุฒิสภา และคณะอนุกรรมการต่อไป

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับบริการทางวิชาการของรัฐสภา

ในการปกครองระบบรัฐสภา สมาชิกรัฐสภาจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจำนวนมากในการสนับสนุนการดำเนินงานและตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งในการพิจารณาให้มีการตรากฎหมายออกมาบังคับใช้กับประชาชนและสังคมโดยรวม การพิจารณาตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ในคณะกรรมการ ข้อเท็จจริงที่ได้รับ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลทางวิชาการและข้อมูลจากการวิจัยที่นำมาใช้ประกอบการพิจารณาในการดำเนินงานจึงต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง ตรงประเด็น มีความกระชับ ชัดเจน และทันสมัย รวมทั้งได้รับข้อมูลทันเวลาสอดคล้องกับช่วงเวลาที่ต้องใช้ข้อมูลในการพิจารณา หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการให้กับรัฐสภาจึงต้องให้ความสำคัญกับงานบริการข้อมูลสารสนเทศ งานวิชาการและงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง

หน่วยงานบริการทางวิชาการและงานวิจัยของรัฐสภาในทุกประเทศ มีรูปแบบการให้บริการทางวิชาการเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาและบุคคลในวงงาน จำแนกได้เป็น 2 รูปแบบ คือ แบบทั่วไป (General Products) เป็นการจัดทำและให้บริการ เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ข้อมูลพื้นฐาน เอกสารข้อเท็จจริง และข้อมูลสำหรับการพิจารณาของคณะกรรมการ และแบบตามความต้องการของผู้รับบริการ (Customized Products) เป็นการจัดทำและให้บริการการศึกษาวิเคราะห์ หรือบรรยายสรุป เรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อตอบสนองต่อการใช้งานของผู้รับบริการเป็นรายบุคคล

ทั้งนี้ หน่วยบริการทางวิชาการของรัฐสภาทั่วประเทศ ต่างมีแนวโน้มในการจัดทำเอกสารวิชาการล่วงหน้าเพิ่มมากขึ้น เพื่อรองรับกับความต้องการที่มีหลากหลายและเป็นการให้บริการเชิงรุกแก่สมาชิกของแต่ละสภา โดยเอกสารทางวิชาการที่จัดทำขึ้นหรือจัดเตรียมรองรับตามความต้องการมีแนวโน้มเป็นเอกสารวิจัยเชิงลึกเพิ่มมากขึ้น มีการนำเสนอข้อมูลที่ตรงประเด็น สั้นกระชับ เพื่อให้สอดคล้องกับการใช้งานของสมาชิกรัฐสภาที่มีเวลาจำกัดและจำเป็นต้องพิจารณาข้อมูลจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการดำเนินงานในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีความก้าวหน้าอย่างสูง การค้นคว้าข้อมูลข่าวสารสามารถกระทำได้อย่างรวดเร็ว สมาชิกรัฐสภาสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้สะดวกขึ้น ไม่ว่าจะเป็นข่าวสาร ข้อมูลสถิติ ข้อมูลทั่วไป มุมมองและแนวคิดจากภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคม แต่กระนั้นสิ่งที่สมาชิกรัฐสภายังคงต้องการนำมาใช้ประกอบการพิจารณาเพื่อวิเคราะห์และตัดสินใจเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมาย นโยบายและมาตรการของภาครัฐ ก็คือข้อมูลความรู้ที่มีการศึกษาวิเคราะห์มาอย่างดี ให้ข้อมูลที่มีความเป็นกลางทั้งในเชิงความคิด ผลกระทบ ผลลัพธ์ และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ประเด็นที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานของหน่วยบริการทางวิชาการของรัฐสภา ก็คือการควบคุมคุณภาพ แม้ว่าการดำเนินงานอาจเกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลไม่ตรงประเด็นกับการใช้งาน หรือเนื้อหาของข้อมูลยังไม่มีความเป็นกลาง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมส่ง

ผลกระทบต่อความเชื่อถือและความไว้วางใจของสมาชิกรัฐสภาและผู้ให้บริการ ดังนั้น การจัดทำเอกสารข้อมูลทางวิชาการหรืองานวิจัยจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความถูกต้องของข้อมูล แหล่งที่มาของข้อมูล และความเป็นกลางของข้อมูล การที่หน่วยบริการทางวิชาการสามารถจัดทำเอกสารข้อมูลทางวิชาการหรืองานวิจัยที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของสมาชิกรัฐสภาที่มีความหลากหลายได้ก็จะเป็นการเสริมสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพการให้บริการเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ยังต้องเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและการวิจัยกับหน่วยงานภายนอกอีกทางหนึ่งด้วย เพื่อที่จะสามารถนำผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านนั้น ๆ และข้อมูลที่เกิดจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ที่เป็นประโยชน์มาช่วยสนับสนุนในการปฏิบัติงานและการใช้ประโยชน์ในกระบวนการนิติบัญญัติ⁸

---

⁸ คณะทำงานวิจัย สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. การสนับสนุนงานวิชาการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ. 2562. หน้า 14 - 17.

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง แนวทางการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัย เพื่อการใช้ประโยชน์ตามภารกิจของคณะกรรมการธิการ และคณะอนุกรรมการ ings สำนักวิชาการ ฉบับนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย 1) การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ในกระบวนการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ข้าราชการผู้ทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ ซึ่งเป็นผู้รับนโยบายมาแปลงสู่การปฏิบัติ และข้าราชการที่ทำหน้าที่สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัยเพื่อรองรับภารกิจของวุฒิสภา คณะกรรมการ และสมาชิกวุฒิสภา

3.1 ประเด็นการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาแนวทางการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัย เพื่อการใช้ประโยชน์ตามภารกิจของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ings สำนักวิชาการ โดยการศึกษาระบบการดำเนินงานในคณะกรรมการธิการสามัญวุฒิสภา และคณะอนุกรรมการ ในการพิจารณาศึกษาตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ ข้อมูลข้อเท็จจริงและปัญหาการปฏิบัติงาน จากสำนักที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ ประกอบด้วย 1) สำนักกรรมการ 1 สำนักกรรมการ 2 และ สำนักกรรมการ 3 2) สำนักการประชุม 3) สำนักกฎหมาย 4) สำนักวิชาการ โดยศึกษาปัญหาข้อจำกัดในการปฏิบัติงานและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการตอบวัตถุประสงค์จากการศึกษาตามที่กำหนดไว้

3.2 วิธีการศึกษาวิจัย

3.2.1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาในการสนับสนุนข้อมูลและองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ตามบทบาทหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการธิการสามัญวุฒิสภา และคณะอนุกรรมการ ตามวัตถุประสงค์ข้อ 1

(ก) เอกสารที่ศึกษา ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 อำนวยการหน้าที่และภารกิจงานของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ เอกสารด้านวิชาการของหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องในการให้บริการข้อมูลและจัดเตรียมข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ จำนวน 6 สำนัก ได้แก่ สำนักกรรมการ 1 สำนักกรรมการ 2 สำนักกรรมการ 3 สำนักการประชุม สำนักกฎหมาย และสำนักวิชาการ

(ข) ประเด็นศึกษา ประกอบด้วย การดำเนินงานสนับสนุนงานวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัย ผลผลิตงานวิชาการ และการตอบสนองต่อการใช้ประโยชน์ของงานในเชิงคุณภาพ ในกระบวนการพิจารณาและดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ

(ค) การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ข้อ 1

3.2.2 การสัมภาษณ์

เป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนงานวิชาการ ปัญหาจากการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนงานวิชาการ ประเด็นความต้องการ และแนวทางการพัฒนางานวิชาการ ให้สามารถตอบสนองภารกิจ ตามวัตถุประสงค์ ข้อ 1 ข้อ 2 และ ข้อ 3

(ก) ผู้ให้สัมภาษณ์ การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษา

1) ผู้รับบริการ คือ กลุ่มตัวอย่างข้าราชการผู้ทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการสามัญวุฒิสภาและคณะอนุกรรมการ ในสำนักกรรมการ 1 2 และ 3 ซึ่งเป็นผู้รับนโยบายมาแปลงสู่การปฏิบัติ โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 คน

2) บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาการของหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้แก่ สำนักการประชุม สำนักกฎหมาย สำนักวิชาการ รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 คน

(ข) ประเด็นการสัมภาษณ์

กรณีผู้รับบริการ ผู้ศึกษาได้กำหนดประเด็นสัมภาษณ์ ดังนี้

- คุณภาพการให้บริการงานวิชาการของสำนักวิชาการ
- ปัญหาการให้บริการงานวิชาการของสำนักวิชาการเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ
- ประเด็น หัวข้อ และรูปแบบความต้องการงานบริการวิชาการ
- แนวทางการพัฒนาการสนับสนุนงานวิชาการ

กรณีผู้ให้บริการ (บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน) ผู้ศึกษาได้กำหนดประเด็นสัมภาษณ์ ดังนี้

- สภาพการปฏิบัติงานสนับสนุนงานวิชาการ
- ปัญหาและข้อจำกัดที่พบในการปฏิบัติงาน

- แนวทางพัฒนาการสนับสนุนงานวิชาการ

(ค) การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการสรุปเนื้อหาที่ได้จากการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัย เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

3.3 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยวิธีการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยกำหนดขั้นตอนในการศึกษา ดังนี้

3.3.1 ดำเนินการศึกษาและรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนงานวิชาการในการดำเนินงานของคณะกรรมการธิการและคณะอนุกรรมการ ได้แก่ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เอกสารวิชาการ งานวิจัย บทความ สรุปลงการประชุมและสัมมนา และการให้บริการงานวิชาการของหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เช่น คู่มือการจัดทำรายงานการพิจารณาการศึกษาของคณะกรรมการ การวิเคราะห์จากข่าวสารการประชุมของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ

3.3.2 ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารเพื่อกำหนดประเด็นศึกษาจากผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ผู้รับบริการ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

3.3.3 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ และผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาการของหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อนำเสนอความคิดเห็น ประเด็น ปัญหาที่เกี่ยวข้อง และเสนอแนะเป็นแนวทางพัฒนาการสนับสนุนงานวิชาการของสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

3.3.4 รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อกำหนดแนวทางพัฒนาการสนับสนุนงานวิชาการของสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

3.3.5 สรุปลงการศึกษาและจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง แนวทางการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัย เพื่อการใช้ประโยชน์ตามภารกิจของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ของสำนักวิชาการ มีการดำเนินการศึกษาวิจัย 2 วิธี 1) การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ในกระบวนการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ 2) การสัมภาษณ์ (In-depth Interview) ข้าราชการผู้ทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ ซึ่งเป็นผู้รับนโยบายมาแปลงสู่การปฏิบัติ ในสำนักกรรมการ 1 2 และ 3 การสัมภาษณ์ข้าราชการผู้ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของที่ประชุมวุฒิสภา ในสำนักการประชุม การสัมภาษณ์ข้าราชการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการทางวิชาการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ในสำนักกฎหมายและสำนักวิชาการ โดยได้มีการนำเสนอผลของการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ 1) ผลการศึกษาเอกสาร 2) ผลการสัมภาษณ์ข้าราชการผู้ทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ซึ่งเป็นผู้รับนโยบายมาแปลงสู่การปฏิบัติ ในสำนักกรรมการ 1 2 และ 3 ผลการสัมภาษณ์ข้าราชการผู้ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของที่ประชุมวุฒิสภา สำนักการประชุม ผลการสัมภาษณ์ข้าราชการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริการทางวิชาการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้แก่ สำนักกฎหมาย และสำนักวิชาการ และ 3) บทสรุป ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาเอกสาร

การศึกษาผลการดำเนินงานในเรื่องแนวทางการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ตามภารกิจของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ของสำนักวิชาการ การดำเนินงานของฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามภารกิจการประชุมและการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ โดยศึกษาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 คู่มือการประชุมคณะกรรมการของสำนักกรรมการ งานวิจัย บทความทางวิชาการ และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน สามารถนำเสนอผลการศึกษาจำแนกได้เป็น 2 ส่วน คือ กระบวนการดำเนินงานและขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านการประชุมคณะกรรมการ

และการจัดทำข้อมูลและข้อเสนอแนะหรือเอกสารประกอบการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ และการรายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ

4.1.1 คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา และคณะอนุกรรมการ

ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 128 ได้กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจในการตราข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับการเลือก และการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภา รองประธานสภา เรื่องหรือกิจการอันเป็นหน้าที่และอำนาจ ของคณะกรรมการสามัญแต่ละชุด และ มาตรา 129 สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจ กำหนดให้เลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ เพื่อกระทำการ พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ และรายงานให้สภาทราบตามระยะเวลาที่กำหนด⁹

โดยในส่วนของวุฒิสภาได้มีการตราข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 หมวด 4 กรรมการ ข้อ 77 กำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจตั้งคณะกรรมการให้มีหน้าที่และอำนาจพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ กระทำการ พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในหน้าที่ และอำนาจของวุฒิสภาหรือตามที่วุฒิสภามอบหมาย แล้วรายงานให้วุฒิสภาทราบ โดยจะกำหนดให้ เป็นคณะกรรมการสามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญก็ได้

คณะกรรมการสามัญประกอบด้วยบุคคลซึ่งสภาตั้งจากสมาชิกของวุฒิสภาเท่านั้น ส่วนคณะกรรมการวิสามัญจะตั้งจากบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของวุฒิสภาด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ในการ สอบหาข้อเท็จจริง คณะกรรมการจะมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลใดกระทำการ แทนมิได้ คณะกรรมการอาจมีมติให้คณะอนุกรรมการช่วยรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อประโยชน์ ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการก่อนการสอบหาข้อเท็จจริงก็ได้¹⁰

โดยคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา มีจำนวนยี่สิบหกคณะ แต่ละคณะ ประกอบด้วยกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่าสิบคนแต่ไม่เกินสิบเก้าคน¹¹ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ครอบคลุมการดำเนินงานและการบริหารราชการแผ่นดินประเทศ (ข้อมูล ณ วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2565) ประกอบด้วย

คณะกรรมการการแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ

- คณะอนุกรรมการศึกษา เสนอแนะการแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ
เชิงโครงสร้าง
- คณะอนุกรรมการศึกษา เสนอแนะ การแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ
เชิงโครงสร้าง ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและที่ดิน

⁹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, อ้างแล้ว เชิงบรรณที่ 2, หน้า 36.

¹⁰ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562, อ้างแล้ว เชิงบรรณที่ 3, หน้า 30.

¹¹ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562, อ้างแล้ว เชิงบรรณที่ 5, หน้า 30.

- คณะอนุกรรมการการศึกษา เสนอแนะ การแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ
ด้านเศรษฐกิจ

- คณะอนุกรรมการการศึกษา เสนอแนะ การแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ
ด้านสังคม

- คณะอนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปเพื่อแก้ความยากจน
และลดความเหลื่อมล้ำ

คณะกรรมการการกีฬา

- คณะอนุกรรมการกีฬาและนันทนาการเพื่อสุขภาพและการออกกำลังกายของ
ประชาชน

- คณะอนุกรรมการการกีฬาอาชีพและอุตสาหกรรมกีฬา

- คณะอนุกรรมการกีฬาสู่ความเป็นเลิศระดับนานาชาติรวมทั้งกีฬาคนพิการ

- คณะอนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและการจัดทำ

และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการกีฬา

คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์

- คณะอนุกรรมการปัจจัยการผลิต

- คณะอนุกรรมการด้านการสหกรณ์ และสถาบันเกษตรกรอื่น

- คณะอนุกรรมการด้านการผลิต

- คณะอนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและการจัดทำ

และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการเกษตรและสหกรณ์

คณะกรรมการการคมนาคม

- คณะอนุกรรมการด้านการคมนาคมทางบกและทางราง

- คณะอนุกรรมการด้านการคมนาคมทางน้ำและการพาณิชย์นาวี

- คณะอนุกรรมการด้านการคมนาคมทางอากาศ

- คณะอนุกรรมการด้านโลจิสติกส์

คณะกรรมการการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง

- คณะอนุกรรมการด้านการเงิน

- คณะอนุกรรมการด้านการคลัง

- คณะอนุกรรมการด้านตลาดทุนและธุรกิจประกันภัย

- คณะอนุกรรมการติดตามการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ

คณะกรรมการการต่างประเทศ

- คณะอนุกรรมการพิจารณาและติดตามความร่วมมือในกรอบอาเซียนและความร่วมมือในระดับภูมิภาค

- คณะอนุกรรมการพิจารณาและติดตามสถานการณ์ระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย

- คณะอนุกรรมการพิจารณาและติดตามความคืบหน้าของการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติและการดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

- คณะอนุกรรมการพิจารณาและติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านต่างประเทศ

คณะกรรมการการทหารและความมั่นคงของรัฐ

- คณะอนุกรรมการศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

- คณะอนุกรรมการกิจการทหารเพื่อความมั่นคง การพัฒนาประเทศ และการช่วยเหลือประชาชน

- คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาการป้องกันและแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งการรักษาความมั่นคงและการปกป้องผลประโยชน์ของชาติทั้งทางบกและทางทะเล

- คณะอนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

คณะกรรมการการท่องเที่ยว

- คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวทางบก

- คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาการพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวทางน้ำ และอื่น ๆ

- คณะอนุกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ และศึกษาปัญหาด้านความปลอดภัย ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

- คณะอนุกรรมการติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการท่องเที่ยว

คณะกรรมการการปกครองท้องถิ่น

- คณะอนุกรรมการโครงสร้าง หน้าที่และอำนาจสำหรับท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป

- คณะอนุกรรมการการบริหารงานบุคคล การกำกับดูแล ตรวจสอบและการมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป

- คณะอนุกรรมการการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ

- คณะอนุกรรมการติดตามและเร่งรัดการปฏิรูปด้านการปกครองท้องถิ่น

คณะกรรมการการบริหารราชการแผ่นดิน

- คณะอนุกรรมการการบริหารราชการแผ่นดิน การพัฒนาระบบราชการ และการผังเมือง

- คณะอนุกรรมการระบบบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทย

- คณะอนุกรรมการการปรับปรุง พัฒนาระบบ และการบูรณาการฐานข้อมูลในการบริหารราชการแผ่นดินของหน่วยงานของรัฐ

- คณะอนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

คณะกรรมการการพลังงาน

- คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษา ติดตามและเสนอแนะด้านเชื้อเพลิงธรรมชาติ

- คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษา ติดตามและเสนอแนะด้านพลังงานไฟฟ้า

- คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษา ติดตามและเสนอแนะด้านพลังงานทดแทนและการอนุรักษ์พลังงาน

- คณะอนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านพลังงาน

คณะกรรมการการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน

- คณะอนุกรรมการการมีส่วนร่วมของประชาชน

- คณะอนุกรรมการการพัฒนาการเมือง

- คณะอนุกรรมการศึกษาติดตามและรวบรวมข้อมูลการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

- คณะอนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

คณะกรรมการการพัฒนาสังคม และกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส

- คณะอนุกรรมการกิจการสตรี และผู้มีความหลากหลายทางเพศ

- คณะอนุกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน และผู้ด้อยโอกาส

- คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ

- คณะอนุกรรมการติดตามการปฏิรูปด้านสังคม กิจการผู้สูงอายุและสังคมสูงวัย

คณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรม และการตำรวจ

- คณะอนุกรรมการการกฎหมาย
- คณะอนุกรรมการการยุติธรรม
- คณะอนุกรรมการการตำรวจ การแก้ไขปัญหายาเสพติดและการฟอกเงิน
- คณะอนุกรรมการติดตามการปฏิรูปประเทศด้านการกฎหมาย การยุติธรรม และ

การตำรวจ

คณะกรรมการการแรงงาน

- คณะอนุกรรมการด้านการสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
- คณะอนุกรรมการด้านการประกันสังคม
- คณะอนุกรรมการด้านการจัดหางานและพัฒนาฝีมือแรงงาน
- คณะอนุกรรมการปฏิรูปประเทศด้านแรงงาน

คณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

- อนุกรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม
- อนุกรรมการบูรณาการบริการวิชาการอุดมศึกษา วิจัยและนวัตกรรม เพื่อพัฒนา

เชิงพื้นที่แบบมีส่วนร่วมและมุ่งผลสัมฤทธิ์

- อนุกรรมการการอุดมศึกษา
- อนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ด้านการอุดมศึกษา

วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

คณะกรรมการการเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และการโทรคมนาคม

- คณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเทคโนโลยีสารสนเทศ

การสื่อสาร และการโทรคมนาคม

- คณะอนุกรรมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล
- คณะอนุกรรมการส่งเสริมการใช้ประโยชน์อากาศยานไร้คนขับเชิงพาณิชย์
- คณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมาย โครงสร้าง หน้าที่และอำนาจ ของหน่วยงานที่

เกี่ยวข้องกับการเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และการโทรคมนาคม

- คณะอนุกรรมการการโทรคมนาคม และดาวเทียม
- คณะอนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ

คณะกรรมการการศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม

- คณะอนุกรรมการด้านศิลปะและวัฒนธรรม
- คณะอนุกรรมการด้านคุณธรรมและจริยธรรม
- คณะอนุกรรมการด้านการศาสนา

- คณะอนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ เร่งรัดการปฏิรูปประเทศ การจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะและวัฒนธรรม

คณะกรรมการการศึกษา

- คณะอนุกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัยและการศึกษาเอกชน

- คณะอนุกรรมการการอาชีวศึกษา

- คณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการศึกษา

คณะกรรมการการสาธารณสุข

- คณะอนุกรรมการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

- คณะอนุกรรมการศึกษาและติดตามระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิที่มีต่อประชาชน

- คณะอนุกรรมการนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการแพทย์

- คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาด้านทันตสาธารณสุขไทย

- คณะอนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านสาธารณสุข

คณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

- คณะอนุกรรมการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ 1

- คณะอนุกรรมการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ 2

- คณะอนุกรรมการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ 3

- คณะอนุกรรมการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ คณะที่ 4

คณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- คณะอนุกรรมการด้านทรัพยากรธรรมชาติทางบก

- คณะอนุกรรมการการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

- คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับด้านทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลและชายฝั่ง

- คณะอนุกรรมการด้านสิ่งแวดล้อม

- คณะอนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการการศึกษาตรวจสอบเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้าง ธรรมาภิบาล

- คณะอนุกรรมการการศึกษาตรวจสอบเรื่องการกระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- คณะอนุกรรมการการเสริมสร้างธรรมาภิบาล
- อนุกรรมการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์
- คณะอนุกรรมการติดตาม เสนอแนะและเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ ด้านการ

ปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล

คณะกรรมการการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม

- คณะอนุกรรมการการอุตสาหกรรม
- คณะอนุกรรมการการพาณิชย์
- คณะอนุกรรมการการลงทุนและเศรษฐกิจฐานราก
- คณะอนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศเกี่ยวกับด้าน

พาณิชย์และอุตสาหกรรม

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค

- คณะอนุกรรมการสิทธิเสรีภาพด้านสื่อสารมวลชนและสื่อสาธารณะ
- คณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ
- คณะอนุกรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค
- คณะอนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำ

และดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค

คณะกรรมการติดตามการบริหารงบประมาณ

- อนุกรรมการติดตามการบริหารงบประมาณกลุ่มภารกิจด้านสังคม
  - อนุกรรมการติดตามการบริหารงบประมาณกลุ่มภารกิจด้านความมั่นคง
- กลุ่มภารกิจด้านบริหารและหน่วยงานอิสระของรัฐ

- อนุกรรมการติดตามการใช้จ่ายเงินกู้ตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 (ที่จะตั้งขึ้นตามข้อบังคับ ข้อ 80 วรรคสอง ในคณะกรรมการติดตามการบริหารงบประมาณ)

- อนุกรรมการติดตามการบริหารงบประมาณ กลุ่มภารกิจด้านเศรษฐกิจ
- อนุกรรมการศึกษา ติดตามและให้ข้อเสนอแนะการดำเนินการด้านการจัดการงบประมาณตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

รวมทั้งข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 ข้อ 78 ยังกำหนดให้วุฒิสภาดั้ง คณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภาขึ้น เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกระทำการ พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริง ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์ชาติในด้านที่เกี่ยวข้อง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภา หรือตามที่วุฒิสภามอบหมาย¹² เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามมาตรา 270 วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญ โดยองค์ประกอบด้วย รองประธานวุฒิสภาคนหนึ่ง เป็นประธาน คณะกรรมาธิการ ประธานคณะอนุกรรมาธิการซึ่งทำหน้าที่ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูป ประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามข้อ 98 วรรคหนึ่งทุกคณะ และ สมาชิกที่ที่ประชุมวุฒิสภาเลือกตามข้อ 83 จำนวนห้าคน เป็นกรรมาธิการ

ซึ่งนั่นหมายความว่าในคณะกรรมาธิการสามัญประจำวุฒิสภาทุกคณะ จะมีการตั้งคณะ อนุกรรมาธิการซึ่งทำหน้าที่ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและ ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และเข้าไปมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานของคณะกรรมาธิการพิจารณา สอบหาข้อเท็จจริง ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์ชาติ

4.1.2 การปฏิบัติงานด้านการประชุมคณะกรรมาธิการ

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติให้สภาตั้ง คณะกรรมาธิการเป็นคณะกรรมาธิการสามัญ และคณะกรรมาธิการวิสามัญ เพื่อกระทำการ พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ และรายงานให้สภาทราบตามระยะเวลาที่กำหนด โดยได้มีการกำหนดให้สภามีอำนาจตราข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับกิจการอันเป็นหน้าที่และอำนาจ ของคณะกรรมาธิการสามัญแต่ละชุด การปฏิบัติหน้าที่และองค์ประชุมของคณะกรรมาธิการ วิธีการ ประชุม การเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ การเสนอญัตติ การปรึกษา การอภิปราย การลงมติ การบันทึกการลงมติ การเปิดเผยการลงมติ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย และการอื่นที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมาธิการจึงถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานทางนิติบัญญัติ ตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้กำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของสภาตามหลักการแบ่งแยกการใช้อำนาจ อธิปไตยของรัฐ คือ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ

การที่คณะกรรมาธิการจะดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจในการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ กระทำการ พิจารณา สอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานขององค์กรนิติบัญญัติได้มากขึ้นเพียงใดนั้น ส่วนหนึ่ง

¹² ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562, อ้างแล้ว เชิงบรรณที่ 5, หน้า 30.

จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกทางด้านธุรการ เลขานุการ และด้านวิชาการ เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการธิการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประสิทธิผลอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งได้แก่ การสนับสนุนข้อมูลหรือเอกสารทางวิชาการอันเกิดจากการศึกษา ค้นคว้า เปรียบเทียบ การจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ ถูกต้อง และครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึก ซึ่งข้อมูลหรือเอกสารทางวิชาการดังกล่าวจะต้องสามารถตอบสนองต่อความต้องการของคณะกรรมการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ทันเวลาตามความต้องการในการพิจารณาศึกษา

โดยสำนักกรรมการ 1 2 และ 3 ซึ่งเป็นหน่วยงานภายในของสำนักงานเลขาธิการ วุฒิสภา ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ประกอบด้วย

- การดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการและธุรการทั่วไปของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ เศรษฐกิจการคลัง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม (สำนักกรรมการ 1) ความมั่นคง การเมือง การปกครอง องค์กรอิสระ (สำนักกรรมการ 2) และด้านสังคมและกิจการ วุฒิสภา (สำนักกรรมการ 3)

- การดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง และข้อเสนอแนะ ด้านวิชาการและกฎหมาย เพื่อประกอบเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ

- การดำเนินการให้คำปรึกษา แนะนำ และเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการของวุฒิสภา ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างข้อบังคับการประชุม ยุติ หรือเรื่องที่คณะกรรมการดำเนินการศึกษา หรือสอบสวนในเรื่องต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับ การประชุมของวุฒิสภา และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการประชุมคณะกรรมการ และ คณะอนุกรรมการ

- การดำเนินการค้นคว้าและจัดทำเอกสารทางวิชาการ เปรียบเทียบกฎหมายเพื่อเป็น ข้อมูลประกอบการพิจารณาในการประชุมคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ

- การดำเนินการจัดทำ รวบรวมคำแปรญัตติ ร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างข้อบังคับการประชุม และยุติหรือเรื่องที่คณะกรรมการดำเนินการศึกษา หรือสอบสวน ในเรื่องต่างๆ ของสมาชิกวุฒิสภา

- การดำเนินการรวบรวมและจัดทำรายงานของคณะกรรมการที่พิจารณาเสร็จแล้ว เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภา

- การปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือ ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

สำนักกรรมการ 1 2 และ 3 จึงกำหนดให้มีการจัดทำคู่มือด้านการประชุม คณะกรรมการขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักกรรมการ ซึ่งทำหน้าที่

ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการสิทธิการ และคณะอนุกรรมการ¹³ โดยมีสาระครอบคลุมการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิการและคณะอนุกรรมการ ดังนี้

(ก) ลักษณะการประชุมคณะกรรมการสิทธิการ

การประชุมคณะกรรมการสิทธิการมีลักษณะแตกต่างจากการประชุมวุฒิสภา กล่าวคือ การประชุมของสภานั้นมีลักษณะเป็นการเปิดเผยและให้บุคคลภายนอกเข้าร่วมฟังการประชุมได้ แต่การประชุมของคณะกรรมการสิทธิการ ผู้ที่จะเข้าร่วมฟังการประชุมได้จะมีเฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประชุมเท่านั้น ได้แก่ กรรมการ บุคคลซึ่งประธานคณะกรรมการสิทธิการเชิญมาชี้แจง บุคคลที่ประธานอนุญาตให้เข้าร่วมฟังการประชุมและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น บุคคลทั่วไปจึงไม่มีสิทธิเข้าร่วมฟังการประชุมคณะกรรมการสิทธิการ อีกทั้งหากเป็นการประชุมลับก็จะมีเพียงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประชุมและได้รับอนุญาตจากที่ประชุมเท่านั้นจึงจะเข้าร่วมการประชุมลับได้¹⁴

โดยในการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการสิทธิการที่เกี่ยวข้องกับการประชุมสามารถกำหนดขั้นตอนการดำเนินการประชุม สรุปได้ดังนี้

การประชุมคณะกรรมการสิทธิการครั้งแรก

การประชุมคณะกรรมการสิทธิการครั้งแรก เป็นการประชุมเพื่อให้คณะกรรมการแต่ละคณะเลือกประธาน รองประธาน เลขานุการ โฆษก และตำแหน่งอื่นตามความจำเป็นจากกรรมการสิทธิการ ในขณะนั้น และให้มีผู้ช่วยเลขานุการได้ไม่เกินสองคนประจำคณะกรรมการแต่ละคณะ โดยให้คณะกรรมการแต่งตั้งจากรายชื่อข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาตามรายชื่อที่เลขาธิการวุฒิสภาเสนอ และเมื่อมีผู้ดำรงตำแหน่งนักกฎหมายนิติบัญญัติแล้ว ให้ผู้ช่วยเลขานุการอย่างน้อยหนึ่งคนต้องแต่งตั้งจากนักกฎหมายนิติบัญญัติ¹⁵ โดยมีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากรฝ่ายเลขานุการ ตั้งแต่ขั้นตอนก่อนการประชุม (การเตรียมการก่อนการประชุม) การปฏิบัติหน้าที่ระหว่างการประชุม (ในที่ประชุม) และการปฏิบัติหน้าที่ภายหลังการประชุม (ดำเนินการตามมติที่ประชุม) ได้แก่

ขั้นตอนก่อนการประชุม (การเตรียมการก่อนการประชุม)

ขั้นตอนก่อนการประชุม (การเตรียมการก่อนการประชุม) ในการดำเนินงานของฝ่ายเลขานุการก่อนการประชุม ประกอบด้วย งานด้านธุรการทั่วไป (เจ้าหน้าที่ธุรการ และพนักงานราชการสายงานธุรการ ผู้ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน) งานด้านเลขานุการ (นิติกร

¹³ คณะทำงานคู่มือด้านการประชุมคณะกรรมการสิทธิการ สำนักกรรมการสิทธิการ 1 สำนักกรรมการสิทธิการ 2 และสำนักกรรมการสิทธิการ 3 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. คู่มือด้านการประชุมคณะกรรมการสิทธิการ. 2562. หน้า 6.

¹⁴ คณะทำงานคู่มือด้านการประชุมคณะกรรมการสิทธิการ, *อ่วงแล้ว เชิงอรธที่ 13*, หน้า 9-17.

¹⁵ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 ข้อ 87 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนพิเศษ 219 ง 2 กันยายน 2562 หน้า 39-40.

วิทยากร และพนักงานราชการสายงานวิชาการ ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน) งานด้านวิชาการ (นิติกร วิทยากร และพนักงานราชการสายงานวิชาการ ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน)

โดยในส่วนของงานด้านวิชาการ การจัดเตรียมเอกสารข้อมูลเบื้องต้นเพื่อประกอบการดำเนินการนั้น ในส่วนของคณะกรรมการสามัญ ได้แก่ กรอบหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ตามข้อบังคับการประชุม ความเห็นของฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเกี่ยวกับประเด็นสำคัญที่ควรเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณา สำหรับในส่วนของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาญัตติ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติ ได้แก่ กรอบหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการวิสามัญ ตามวัตถุประสงค์ของการเสนอญัตติ หรือตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติ ทั้งนี้ สำหรับร่างพระราชบัญญัติ (วาระที่หนึ่ง) ข้อมูลเบื้องต้นประกอบการพิจารณา จะประกอบด้วย ความเป็นมาของการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ความเห็นในชั้นคณะกรรมการประสานงานรัฐสภา ความเห็นในชั้นคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภา ความเห็นในชั้นวุฒิสภา (วาระที่หนึ่งขั้นรับหลักการ) ความเห็นของฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ จากการตรวจทานร่างพระราชบัญญัติ เป็นต้น

การปฏิบัติหน้าที่ระหว่างการประชุม (ในที่ประชุม)

งานด้านวิชาการ เป็นการให้คำปรึกษาและชี้แจงข้อมูลแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับระเบียบ วิธีการประชุมตามบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุม ตลอดจนธรรมเนียมปฏิบัติในการประชุมคณะกรรมการ การจัดหาข้อมูลสนับสนุน การสืบค้นข้อมูล และทำลายเอกสารประกอบการพิจารณาที่ใช้สำหรับการประชุม ตามที่ได้รับมอบหมายจากประธานคณะกรรมการหรือกรรมการ และการจดบันทึกประเด็นการอภิปรายและสาระสำคัญของ การประชุม เพื่อนำไปจัดทำเป็นบันทึกการประชุมต่อไป

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 129 วรรคหก “ให้สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือ รายงานการศึกษาแล้วแต่กรณีของคณะกรรมการให้ประชาชนทราบ เว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาแล้วแต่กรณีมีมติมิให้เปิดเผย” โดยผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการควรแจ้งต่อที่ประชุมเพื่อทราบและกำหนดแนวทางการจัดทำบันทึกการประชุมคณะกรรมการ เพื่อเป็นหลักการในการจัดทำบันทึกการประชุมต่อไป

การปฏิบัติหน้าที่ภายหลังการประชุม (ดำเนินการตามมติที่ประชุม)

การดำเนินงานด้านวิชาการ มีการจัดเอกสารประชุมให้เป็นระเบียบง่ายต่อการสืบค้นในการอ้างอิงเพื่อประกอบการประชุมในครั้งต่อไป การรวบรวมและจัดทำเอกสารเผยแพร่ ผลงานกิจกรรมของคณะกรรมการ

การประชุมคณะกรรมการครั้งที่สองและครั้งต่อไป

ขั้นตอนก่อนการประชุม (การเตรียมการก่อนการประชุม)

งานด้านธุรการทั่วไป (เจ้าหน้าที่ธุรการ และพนักงานราชการสายงานธุรการ ผู้ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน) งานด้านเลขานุการ (นิติกร วิทยากร และพนักงานราชการสายงานวิชาการ ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน) งานด้านวิชาการ (นิติกร วิทยากร และพนักงานราชการสายงานวิชาการ ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน)

โดยงานด้านเลขานุการ มีการดำเนินงาน ได้แก่ การจัดทำร่างกรอบแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการ เพื่อเสนอที่ประชุมพิจารณา การจัดทำระเบียบวาระการประชุม คณะกรรมการ เพื่อเสนอประธานคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบกำหนดเป็นระเบียบวาระการประชุม การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายใน ภายนอก และบุคคลต่าง ๆ ในภารกิจต่าง ๆ เช่น การเข้าร่วมประชุมและการชี้แจงกับคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ การเดินทาง ศึกษาดูงาน การเสวนา การรับรองแขกต่างประเทศ การจัดเตรียมที่มงาน ชักซ้อม ทบทวนขั้นตอน การปฏิบัติ เช่น การต้อนรับ การลงทะเบียนผู้เข้าประชุม ประเมินสถานการณ์ โดยมีการมอบหมายหน้าที่ให้เจ้าหน้าที่แต่ละคนรับผิดชอบอย่างชัดเจน หากมีการจัดประชุมนอกสถานที่ต้องมีผู้ประสานงานของสำนักงานนั้น ๆ พร้อมเบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อประสานงานได้เสมอ และการตรวจสอบและแจ้งองค์ประชุมให้ประธานคณะกรรมการทราบ

สำหรับงานด้านวิชาการ มีการดำเนินงาน ได้แก่ การจัดทำข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องที่คณะกรรมการจะพิจารณาศึกษา โดยการศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริง จากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง บทความ ข่าวสาร หรือเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ แล้วจัดทำความคิดเห็น เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ การติดตามและรวบรวมผลการพิจารณาของหน่วยงานหรือองค์กรเกี่ยวกับ ร่างพระราชบัญญัติหรือข้อเท็จจริงที่จะนำเสนอเข้าสู่สภา เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาชั้นกรรมการ การนำเสนอข้อมูล (Power Point) ต่อที่ประชุม รวมถึงการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารที่จะใช้ประกอบการพิจารณา และการจัดเตรียมรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับ การประชุม พระราชบัญญัติและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวาระการพิจารณาศึกษา

การปฏิบัติหน้าที่ระหว่างการประชุม (ในที่ประชุม)

งานด้านเลขานุการ มีการดำเนินงาน ได้แก่ การให้คำปรึกษาและชี้แจงข้อมูลแก่ คณะกรรมการเกี่ยวกับระเบียบ วิธีการประชุมตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุม ตลอดจนจรรยาบรรณปฏิบัติในการประชุมคณะกรรมการ การจัดหาข้อมูลสนับสนุน การสืบค้นข้อมูล และการจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาตามที่ได้รับมอบหมายจากประธานคณะกรรมการหรือ กรรมการธิการ สำหรับใช้ในการประชุม การจดบันทึกประเด็นการอภิปรายและสาระสำคัญของการประชุม เพื่อนำไปจัดทำเป็นบันทึกการประชุมต่อไป

ในส่วนองงานด้านวิชาการ มีการดำเนินงาน ได้แก่ การจัดทำสำเนาเอกสารประกอบการประชุม การตรวจสอบองค์ประชุมและแจ้งต่อประธานคณะกรรมการเพื่อทราบ และเพื่อความถูกต้องในการจ่ายเบี้ยประชุมให้ถูกต้องตามระเบียบราชการ การประสานจองห้องประชุม และจัดให้มีการจดยางานชวเลข รวมทั้งควบคุมดูแลความเรียบร้อยในระหว่างการประชุม

การปฏิบัติหน้าที่ภายหลังการประชุม (ดำเนินการตามมติที่ประชุม)

โดยในส่วนองงานด้านเลขานุการ มีการดำเนินงาน ได้แก่ การจัดทำหนังสือนัดประชุม การดำเนินการตามมติของที่ประชุม เช่น การจัดทำหนังสือเชิญผู้ชี้แจงหรือผู้เข้าร่วมประชุม การจัดทำหนังสือขอข้อมูลเอกสาร การจัดทำหนังสือแจ้งผลการพิจารณาไปยังผู้ร้องเรียน และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหรือ การจัดทำหนังสืออื่น ๆ ตามที่ที่ประชุมคณะกรรมการมีมติ ทั้งนี้กรณีมีหนังสือไปยังส่วนราชการเพื่อขอเชิญเจ้าหน้าที่เข้าร่วมประชุม จะต้องมิหนังสือนำเรียนหัวหน้าส่วนราชการ ปลัดกระทรวง หรือรัฐมนตรี เพื่อทราบและมีคำสั่งอีกทางหนึ่งด้วย การจัดทำบันทึกรายงานการดำเนินการด้านการประชุมพร้อมแนบเอกสารรายงานมาตรฐานการปฏิบัติงาน ดำเนินการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการไปราชการ บันทึกขออนุมัติใช้งบประมาณของคณะกรรมการ การตรวจสอบและดูแลความเรียบร้อยภายหลังการประชุม ทั้งการจัดเก็บและการคัดแยกเอกสารประกอบวาระการประชุมเพื่อนำไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง การตรวจสอบความถูกต้องของหนังสือราชการ บันทึกขออนุมัติ บันทึกการประชุม และรายงานการพิจารณาศึกษา การจัดระเบียบเอกสารประชุมเพื่อรองรับการประชุมครั้งต่อไป รวมถึงการส่งสรุปผลการประชุมเผยแพร่ทาง Website ของวุฒิสภา

ในส่วนองงานด้านวิชาการ มีการดำเนินงาน ได้แก่ การวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูลข่าวสารและข้อเสนอแนะในการจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาและรายงานต่าง ๆ ของคณะกรรมการที่จะนำเสนอวุฒิสภาพิจารณา การรวบรวมและจัดทำเอกสารเผยแพร่ผลงาน กิจกรรมของคณะกรรมการ การจัดทำบันทึกการประชุม โดยต้องตรวจสอบเนื้อหาให้ถูกต้องตรงตามการอภิปรายของที่ประชุม มติถูกต้องครบถ้วนชัดเจนเป็นกลางและเข้าใจง่าย และสามารถนำมติที่ประชุมไปปฏิบัติได้ มีความถูกต้องในการใช้ภาษาราชการ และมีการจัดเรียงหัวข้อให้สะดวกต่อการศึกษาและอ้างอิง

(ข) การจัดทำข้อมูลและข้อเสนอแนะ เอกสารประกอบการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ และการรายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ

การจัดทำข้อมูลและข้อเสนอแนะหรือเอกสารประกอบการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ และการรายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ด้วยการกระทำกิจการ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ของคณะกรรมการจำเป็นจะต้องมีข้อมูลเพื่อประกอบการดำเนินการ เพื่อให้กรรมการได้ทราบ

ข้อมูลเบื้องต้นในการนำเรื่องดังกล่าวมาพิจารณาประกอบการประชุมในเรื่องนั้น ๆ อันจะส่งผลให้การประชุมเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สำหรับการจัดทำข้อมูลและข้อเสนอแนะหรือเอกสารประกอบการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการฯ จะอยู่ในกระบวนการขั้นตอนก่อนการประชุมและหลังการประชุม กล่าวคือ

ก่อนการประชุม ฝ่ายเลขานุการจะต้องศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงในเรื่องที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการนำขึ้นมาทำการพิจารณาศึกษา ส่วนในระหว่างการประชุม หากที่ประชุมสอบถามความเห็นข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ ฝ่ายเลขานุการก็ต้องให้ข้อมูลแก่ที่ประชุม หรือกรณีหากมีประเด็นเกี่ยวกับขั้นตอน ข้อบังคับการประชุม ระเบียบการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ซึ่งที่ประชุมเกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน ฝ่ายเลขานุการก็ต้องชี้แจงข้อมูล ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องให้ที่ประชุมทราบ โดยปกติผู้บังคับบัญชากลุ่มงานและหรือผู้ช่วยเลขานุการจะเป็นผู้ตอบชี้แจงในหลักการกว้าง ๆ ส่วนรายละเอียดของแต่ละเรื่องอาจให้นิติกรหรือวิทยากร (สายงานวิชาการ) ผู้ที่ปฏิบัติในเรื่องนั้นโดยตรงเป็นผู้ให้ข้อมูล

หลังการประชุม ฝ่ายเลขานุการก็ต้องทำการสกัดข้อมูลที่ได้จากการประชุมออกมาเป็นประเด็นหรือสาระสำคัญของการประชุมในแต่ละครั้ง เช่น ประเด็นพิจารณาเรื่องอะไร สาเหตุของปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ ฝ่ายเลขานุการต้องเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะในประเด็นการพิจารณาศึกษาเพื่อนำไปยกร่างรายงานหลังจากที่คณะกรรมการฯ ได้ทำการพิจารณาศึกษาเสร็จแล้ว เพื่อคณะกรรมการฯ จะเสนอเป็นรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อวุฒิสภาต่อไป

อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีคณะกรรมการฯ ทำการพิจารณาศึกษาเสร็จแล้ว มิได้จัดทำเป็นรายงานการพิจารณาศึกษาเสนอต่อวุฒิสภา แต่จัดทำเป็นรายงานการพิจารณา ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะส่งให้คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวง เพื่อนำผลการพิจารณาศึกษาดังกล่าวไปพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ โดยคณะกรรมการฯ เห็นว่าเป็นเรื่องเร่งด่วนและใช้ระยะเวลาในการศึกษาไม่มาก อาทิ การได้รับข้อร้องเรียนหรือขอความช่วยเหลือจากภาคประชาชนในการเดินทางลงพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ เช่น การขอให้ช่วยแก้ไขปัญหา น้ำท่วมพืชผลการเกษตร คณะกรรมการฯ ก็อาจเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและตัวแทนเกษตรกรมาร่วมประชุมให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง จากนั้นก็จะสรุปรายงานข้อสังเกต ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นส่งให้นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาหาทางแก้ไขต่อไป

สำหรับรูปแบบของการจัดทำข้อมูลและข้อเสนอแนะหรือเอกสารประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ประกอบด้วย

รูปแบบที่ 1 “เอกสารประกอบการพิจารณาแนวทางในการดำเนินงานของ คณะกรรมการธิการ” เป็นเอกสารที่ฝ่ายเลขานุการจัดทำขึ้นเพื่อเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการ ิหาริการ ในครั้งแรก เพื่อเป็นข้อมูลในเบื้องต้นสำหรับใช้ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ได้แก่ ข้อมูล พื้นฐานของคณะกรรมการ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาเพื่อใช้กำหนดแนวทางในการ ดำเนินงานของคณะกรรมการ ข้อมูลด้านกฎหมายและด้านวิชาการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อเสนอ สำหรับประเด็นที่คณะกรรมการสมควรพิจารณาเพื่อการดำเนินงานของคณะกรรมการต่อไป ประกอบด้วย

ข้อมูลพื้นฐานของคณะกรรมการ

- ารายนามของคณะกรรมการ (รายชื่อและตำแหน่งของคณะกรรมการชุดปัจจุบัน)
- หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ (ตามรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุม)
- กรอบเวลาในการดำเนินงานของคณะกรรมการ 1) คณะกรรมการสามัญ ตามวาระการดำรงตำแหน่ง 2) คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาญัตติ ตามมติที่ประชุมสภา รวมถึง ข้อมูลการขยายเวลาการปฏิบัติงาน และ 3) คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ รวมถึงข้อมูลกำหนดเวลาการแปรญัตติและการขยายเวลาการปฏิบัติงาน

- แนวทางการทำงานตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ (ตามข้อบังคับการประชุม เช่น การพิจารณากฎหมาย การพิจารณาเรื่องหรือกิจการอื่นใด การติดตามการทำงานของ หน่วยงาน การตรวจสอบการดำเนินการ การส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงาน การตรวจสอบ การกระทำและการละเว้นการกระทำ การพิจารณาสอบสวน การติดตามร่างกฎหมาย การผลักดัน เสนอกฎหมาย และการกระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน และศึกษาเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง)

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาเพื่อใช้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานของ คณะกรรมการธิการ

- รัฐธรรมนูญ (บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ)
- ยุทธศาสตร์ชาติ (ยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ)
- แผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ (แผนและขั้นตอนการดำเนินการ ปฏิรูปประเทศในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ)
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- คำแถลงนโยบายของนายกรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา
- ข้อสั่งการนายกรัฐมนตรี
- นโยบายการพัฒนาของกระทรวง
- บทบาทภารกิจและโครงสร้างของกระทรวงและองค์กรที่สำคัญ (พอสั่งเขป)

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการธิการ (ข้อบังคับการประชุมที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการธิการ เช่น องค์กรประกอบ การลงมติพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. 2554 และระเบียบรัฐสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์และขั้นตอนการจัดส่งหนังสือคำสั่งเรียกของคณะกรรมการ พ.ศ.2554)
- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการธิการ (โดยระบุเฉพาะชื่อกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้อง)

ข้อมูลด้านวิชาการที่เกี่ยวข้อง

- ข้อมูลการดำเนินงานของคณะกรรมการธิการที่ผ่านมา รายงานของคณะกรรมการ (ที่ผ่านมามากน้อย 1 สมัย) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาศึกษา ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง สรุปผลการพิจารณาศึกษา (สรุปเนื้อหาของเรื่องที่ได้มีการพิจารณาศึกษา) ผลการดำเนินงาน เช่น ความคืบหน้าผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ ผลการพิจารณาของที่ประชุมสภา กรณีที่จัดทำเป็นรายงานเสนอต่อที่ประชุมสภา โดยสรุปมติที่ประชุมสภา การอภิปราย ข้อเสนอแนะต่อรายงานดังกล่าว มติที่ให้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง สมัยประชุม ครั้งที่ประชุมและวันเดือนปีที่มีมติ
- ข้อมูลทางด้านวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ (ชื่อเรื่องงานวิจัย/บทความ/เอกสารทางวิชาการ และแหล่งที่มาที่ใช้ในการอ้างอิง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ)
- ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ประชาชนและสื่อมวลชนให้ความสนใจ (บทความ/บทวิเคราะห์/ความเห็น ของผู้เชี่ยวชาญหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการ หรือเป็นประเด็นที่ประชาชนและสื่อมวลชนให้ความสนใจ)

ประเด็นที่คณะกรรมการสมควรพิจารณาดำเนินงาน

ประเด็นที่ฝ่ายเลขานุการนำเสนอเพื่อให้คณะกรรมการมีการพิจารณาต่อไป เช่น เรื่องสำคัญที่ค้างการพิจารณาในสมัยที่ผ่านมา เรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน เป็นต้น

(ค) การจัดทำรายงานการพิจารณาการศึกษาของคณะกรรมการ¹⁶

รายงานการพิจารณาการศึกษาของคณะกรรมการ หมายถึง รายงานที่คณะกรรมการพิจารณาการศึกษา (ไม่รวมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ)

¹⁶ สำนักกรรมการ 1 สำนักกรรมการ 2 และสำนักกรรมการ 3 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. คู่มือการจัดทำรายงานการพิจารณาการศึกษาของคณะกรรมการ. 2562. หน้า 3-4.

รูปแบบการจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ มีการนำศาสตร์ และวิธีการวิจัยมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานเพื่อการจัดรูปแบบขององค์ประกอบรายงาน การพิจารณาศึกษา ได้แก่

การจัดรูปแบบ หน้าปก ปกใน หนังสือบันทึกข้อความ รายงานคณะกรรมการ พร้อมรูป รายงานคณะกรรมการพร้อมรูป (ถ้ามี) รายงานการพิจารณาศึกษา บทสรุปผู้บริหาร สารบัญ สารบัญตาราง (ถ้ามี) สารบัญภาพ (ถ้ามี) การจัดรูปแบบเนื้อหา **บทที่ 1 บทนำ** ความเป็นมา ของการพิจารณาศึกษา วัตถุประสงค์ ขอบเขตของการพิจารณา นิยามศัพท์เฉพาะ ประโยชน์ที่คาดว่าจะ ได้รับ กรอบการพิจารณา **บทที่ 2 เอกสารและงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง** ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ พิจารณา แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง งานวิชาการที่เกี่ยวข้อง กฎหมายที่เกี่ยวข้อง **บทที่ 3 วิธีการ พิจารณาการศึกษา** การกำหนดกรรมการและบุคคลที่เกี่ยวข้อง การกำหนดคณะกรรมการ (ถ้ามี) การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล **บทที่ 4 ผลการพิจารณาการศึกษาของคณะกรรมการ** ข้อมูลทั่วไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูล τυதியุมิ ผลการ วิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ ปัญหาอุปสรรค **บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ** สรุปผลรายงานการ พิจารณาการศึกษา ข้อเสนอแนะ ผลกระทบ (ถ้ามี) บรรณานุกรม ภาคผนวก รองปกหลัง (จัดทำโดย) ปกหลัง

4.1.3 การปฏิบัติงานด้านการประชุมวุฒิสภา

ในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานการประชุม ซึ่งทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของที่ประชุมวุฒิสภา และส่งต่อข้อมูลเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานในชั้น การพิจารณาของคณะกรรมการ พบว่า ในส่วนสำนักงานประชุมซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบและ ภารกิจหลัก ดังนี้

- ดำเนินการเกี่ยวกับด้านงานเลขานุการของที่ประชุมวุฒิสภา
- ดำเนินการเกี่ยวกับการวิเคราะห์ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินสถานการณ์และ เปรียบเทียบ ร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือพระราชกำหนด ที่วุฒิสภาต้องพิจารณาตามรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุม
- ดำเนินการเกี่ยวกับร่างญัตติ และคำแปรญัตติให้แก่สมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งวิเคราะห์ และตรวจสอบข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาและเสนอความเห็นต่อประธานวุฒิสภา
- ดำเนินการเกี่ยวกับร่างกระทู้ถาม ให้แก่สมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งวิเคราะห์ และ ตรวจสอบข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณา และเสนอความเห็นต่อประธานวุฒิสภา
- ดำเนินการเกี่ยวกับการเลือก แต่งตั้ง ให้คำแนะนำหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรง ตำแหน่งที่ต้องดำเนินการในที่ประชุมวุฒิสภาตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด
- ดำเนินการเกี่ยวกับการนัดประชุมและระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา

- ดำเนินการจัดทำขั้นตอน แนวทาง และวิธีการดำเนินการประชุมวุฒิสภา
  - ดำเนินการเกี่ยวกับการลงมติของที่ประชุมวุฒิสภา และยืนยันมติของที่ประชุมวุฒิสภา
- ไปยังส่วนราชการหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ในส่วนของสำนักงานการประชุม การปฏิบัติงานต้องมีการประสานความร่วมมือกับส่วนราชการภายในที่เกี่ยวข้องเพื่อการจัดเตรียมเอกสารประกอบการพิจารณาเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของที่ประชุมวุฒิสภาและเพื่อนำขึ้นเสนอประกอบการพิจารณาของเลขาธิการวุฒิสภา และนำกราบเรียนประธานวุฒิสภา โดยมีการประสานงานทั้งกับสำนักบริหารงานกลาง สำนักกรรมการสิทธิฯ สำนักกำกับและตรวจสอบ สำนักรายงานการประชุมและชวเลข สำนักกฎหมาย สำนักวิชาการ สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักการพิมพ์

โดยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นการรับข้อมูลจากส่วนราชการภายในมาจัดเข้าเป็นเอกสารตามวาระการประชุมเป็นหลัก การจัดทำเอกสารเพื่อรองรับการดำเนินงานของที่ประชุมวุฒิสภาด้วยตนเองจะมีการดำเนินงานในสามเรื่องเป็นสำคัญ คือ การจัดเตรียมและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลร่างพระราชบัญญัติที่ส่งมาจากสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเสนอเข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมวุฒิสภา การตั้งกระทู้ถามของสมาชิกวุฒิสภาถามต่อคณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี การเสนอญัตติของสมาชิกวุฒิสภาเพื่อขอให้ที่ประชุมวุฒิสภามีการพิจารณาดังคณะกรรมการขึ้นพิจารณาศึกษาเรื่องใด ๆ

สำหรับในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการซึ่งส่งต่อมาจากสำนักกรรมการ ได้แก่ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว หรือเรื่องที่คณะกรรมการประสงค์ขอให้ที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณา เช่น การเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการสามัญ การเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างฯ การเสนอขอขยายเวลาการดำเนินงานของคณะกรรมการ เป็นต้น โดยเป็นการดำเนินงานตามเงื่อนไขของข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาเป็นสำคัญ มีรูปแบบของการดำเนินการตามมาตรฐานการปฏิบัติงานตายตัว โดยมุ่งให้เกิดการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเอกสารที่เข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมวุฒิสภาการดำเนินงานทางวิชาการเป็นลักษณะของการตรวจสอบความถูกต้องของข้อกฎหมายทั้งรัฐธรรมนูญและข้อบังคับ การเสนอความเห็นทางกฎหมายและธรรมเนียมปฏิบัติเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาวินิจฉัยและการดำเนินงานของผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ รวมทั้งสำนักงานประชุมมีการจัดทำสรุปประเด็นขอปรึกษาหารือของสมาชิกวุฒิสภาก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา และสรุปผลการประชุมวุฒิสภาทุกครั้งที่จะการประชุมออกเผยแพร่ โดยเผยแพร่ข้อมูลเพื่อการรับรู้ของสมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และประชาชนทั่วไป ผ่านระบบอินทราเน็ตของสำนักงานการประชุม ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ของสมาชิกวุฒิสภา

แอปพลิเคชันไลน์ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และเว็บไซต์ของวุฒิสภา รวมทั้งแอปพลิเคชันเฟซบุ๊ก (Facebook) เพื่อสื่อสารการดำเนินงานและสร้างการรับรู้ต่อการดำเนินงานของวุฒิสภาที่เกิดขึ้น

4.1.4 การปฏิบัติงานของหน่วยงานสนับสนุนทางวิชาการ

ในการศึกษาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่มีหน้าที่สนับสนุนทางวิชาการกับการดำเนินงานของวุฒิสภา คณะกรรมาธิการ สมาชิกวุฒิสภา ของหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้แก่ สำนักกฎหมาย และสำนักวิชาการ พบว่า

ในส่วนของสำนักกฎหมายมีหน้าที่ความรับผิดชอบและภารกิจหลัก ดังนี้

- การพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการร่างกฎหมายและการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายตามความต้องการของสมาชิกวุฒิสภา
- การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เปรียบเทียบ และข้อเสนอเกี่ยวกับกฎหมาย เพื่อจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติและพระราชกำหนดที่จะเข้าสู่การพิจารณาของวุฒิสภาให้แก่สมาชิกวุฒิสภา และคณะกรรมาธิการของวุฒิสภา
- การวินิจฉัย ให้คำปรึกษา จัดทำข้อมูล เสนอความเห็น ตอบข้อหารือและให้บริการทางวิชาการด้านกฎหมาย เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติของสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมาธิการของวุฒิสภา สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับวงงานวุฒิสภา
- การตรวจพิจารณา ยกร่างระเบียบ ประกาศและข้อบังคับ ตลอดจนนิติกรรมและสัญญาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- การดำเนินการเกี่ยวกับคดีความทั้งคดีแพ่ง คดีอาญาและคดีปกครอง ตลอดจนประสานงานกับพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินคดีความทั้งปวงของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
- การดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งการสอบสวนหาข้อเท็จจริง การสอบสวนทางวินัยและการสอบสวนอื่น
- การศึกษา ติดตาม รวบรวม ประมวลเหตุผลและเจตนารมณ์ในการเสนอ และการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติ และพระราชกำหนดที่วุฒิสภาต้องพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ในชั้นกระทรวง ทบวง กรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา
- การติดต่อ ประสานงาน และเชื่อมโยงข้อมูลกับส่วนราชการ องค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องในการรับทราบข้อมูล ความเคลื่อนไหว และประเมินสถานการณ์อันเกี่ยวเนื่องกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติ และพระราชกำหนดที่วุฒิสภาต้องพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ

- การศึกษา วิจัย และติดตามผลการบังคับใช้กฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และประกาศใช้บังคับและรวบรวมเป็นข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง แก้ไข หรือให้มีกฎหมายใหม่
- การจัดวางระบบสารบัญญัตินิติบัญญัติ และกฎหมายลำดับรองต่างๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไข ให้เป็นปัจจุบัน
- การจัดทำเอกสารทางวิชาการด้านกฎหมาย และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเผยแพร่
- การปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยมีการดำเนินการจัดทำเอกสารทางวิชาการเพื่อประกอบการพิจารณาของที่ประชุม วุฒิสภา คณะกรรมาธิการ และสมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งส่วนราชการภายในที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย เอกสารประกอบการพิจารณาเบื้องต้น สำหรับสมาชิกวุฒิสภาได้ใช้ในการติดตามผลพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติในวาระที่หนึ่ง ชั้นรับหลักการของสภาผู้แทนราษฎร เอกสารประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติ สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว และพระราชกำหนดที่จะเข้าสู่การพิจารณาของวุฒิสภา และเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของ คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษา ร่างพระราชบัญญัตินั้น ๆ

อีกทั้งมีการจัดทำวารสารจตุรนิติเพื่อเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการที่ได้จากการสัมภาษณ์ ความคิดเห็นทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ ตลอดจนทรรศนะและข้อเสนอแนะที่เป็น ประโยชน์ต่อพิจารณาการศึกษาในเรื่องนั้น ๆ จัดทำวารสารบทความทางวิชาการ

รวมทั้งมีการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลด้านกฎหมายและหน่วยประสานงานวุฒิสภา เพื่อ เป็นหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่หลักในการให้บริการข้อมูลทางด้านกฎหมาย เสมือนที่ปรึกษาด้านกฎหมาย ของวุฒิสภา และการให้ความเห็นทางกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสนับสนุนงานด้านนิติบัญญัติ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญสำหรับสมาชิกวุฒิสภาให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มากที่สุด

โดยมีการเผยแพร่ข้อมูลเพื่อการรับรู้ของสมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการของสำนักงาน เลขาธิการวุฒิสภา และประชาชนทั่วไป ผ่านระบบอินทราเน็ตของสำนักกฎหมาย ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ของสมาชิกวุฒิสภา แอปพลิเคชันไลน์ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และเว็บไซต์ของวุฒิสภา รวมทั้งแอปพลิเคชันเฟซบุ๊ก (Facebook) เพื่อสื่อสารการดำเนินงานและสร้างการรับรู้ต่อการดำเนินงาน

สำหรับในส่วนของสำนักวิชาการมีหน้าที่ความรับผิดชอบและภารกิจหลัก ดังนี้

- การศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยและรวบรวมข้อมูลทางวิชาการด้านเศรษฐกิจสังคม การเมืองการปกครอง และความมั่นคง ที่เกิดขึ้นหรือคาดว่าจะเกิดขึ้นและจะมีผลกระทบต่อประชาชน ดำเนินการประสานงานวิจัยกับสถาบันการวิจัย ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานวิจัย

และสนับสนุนนักวิจัยเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และความมั่นคง ตลอดจนดำเนินการให้มีการนำผลงานวิจัยมาใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

- การจัดทำข้อมูลและข้อเสนอแนะทางวิชาการตามความต้องการของสมาชิกวุฒิสภา และส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา บุคคลที่เกี่ยวข้องในวงงานวุฒิสภา รวมทั้งเอกสารประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับญัตติทั่วไป การจัดสัมมนาทางวิชาการและจัดบรรยายพิเศษให้แก่สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการและลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

- การติดตามและประมวลผลงานในด้านการกลั่นกรองกฎหมาย ตามที่ที่ประชุมวุฒิสภา ได้มีมติ ติดตามและประมวลผลงานในด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น การพิจารณาญัตติ การตั้งกระทู้ถาม และการปฏิบัติตามข้อสังเกตของคณะกรรมการ รวมทั้งประเมินผลสภาวะแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อนำเสนอต่อการดำเนินงานของวุฒิสภาและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จัดทำข้อมูลและสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลงานของวุฒิสภา เพื่อให้บริการแก่สมาชิกวุฒิสภา ส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการประสานงานทางด้านข้อมูลและสถิติต่าง ๆ

- การศึกษา วิเคราะห์ จัดทำ รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท รวมทั้งการจัดดัชนีหมวดหมู่ และจัดฐานข้อมูลต่าง ๆ ไว้เพื่อบริการอ้างอิงและค้นคว้าทางวิชาการให้แก่สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการและลูกจ้างของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในวงงานของวุฒิสภา และประชาชนทั่วไปรวมทั้งรวบรวม จัดเก็บ รักษาวัตถุหรือเอกสารที่มีค่าทางประวัติศาสตร์ของที่ระลึกที่ได้รับมาจากภายในและต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

- การปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยมีการจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาของที่ประชุมวุฒิสภา คณะกรรมาธิการสมาชิกวุฒิสภา และส่วนราชการภายในของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้แก่ การศึกษา รวบรวมผลการวิเคราะห์ วิจัย ประเด็น ปัญหาด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครองและสังคม จัดทำเป็นเอกสารทางวิชาการเผยแพร่ในรูปของบทความทางวิชาการ เอกสารทางวิชาการ และการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ข้อมูลทางกฎหมายและข้อมูลทางวิชาการตามคำร้องขอของสมาชิกและคณะกรรมาธิการ

การจัดสัมมนาทางวิชาการในประเด็นที่คณะกรรมการวิชาการของวุฒิสภา หรือ คณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของวุฒิสภากำหนด การจัดกิจกรรมอนึ่งทอล์คนำเสนอประเด็นที่อยู่ในความสนใจของสมาชิกวุฒิสภาและกำลังจะเข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมวุฒิสภา ตามที่คณะกรรมการวิชาการของวุฒิสภากำหนด และจัดทำสรุปผลการสัมมนาออกเผยแพร่ รวมทั้งการติดตามและจัดทำสรุปผลการสัมมนาทางวิชาการซึ่งจัดขึ้นโดยหน่วยงานทางวิชาการภายนอก เพื่อเผยแพร่เป็นข้อมูลให้กับสมาชิกวุฒิสภาและคณะกรรมาธิการ

การจัดทำสรุปข้อมูลคำถามคำตอบกระทู้ถามของสมาชิกวุฒิสภา และการติดตามผลการดำเนินงานตามกระทู้ถามของหน่วยงานฝ่ายบริหาร การจัดทำสรุปข้อมูลรายงานประจำปีของหน่วยงานที่เข้าชี้แจงการดำเนินงานต่อวุฒิสภา การจัดทำสรุปผลการดำเนินงานโครงการสมาชิกวุฒิสภาพบประชาชน รวมทั้งการให้บริการข้อมูลข่าวสารผ่านระบบ

การนำเสนอข้อมูลองค์ความรู้ทางการวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ในกระบวนการนิติบัญญัติ การเชื่อมโยงข้อมูลผลงานด้านวิชาการและงานวิจัยภายในประเทศ เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมาธิการของวุฒิสภา และส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้รับข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาในกระบวนการทางนิติบัญญัติ โดยการประสานความร่วมมือกับเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้แก่ สถาบันพระปกเกล้า ผ่านสำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา ในรูปแบบ KPI Research snap สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) สำนักงานกิจการยุติธรรม (สกธ.) กระทรวงยุติธรรม หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.) ภายใต้การกำกับของสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในรูปแบบของบทสรุปเชิงนโยบาย (Policy Brief) รวมทั้งการนำเสนอกฤตภาคข่าว หนังสือ และให้บริการทรัพยากรสารสนเทศ

โดยมีการเผยแพร่ข้อมูลเพื่อการรับรู้ของสมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และประชาชนทั่วไป ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของสำนักกฎหมาย ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ของสมาชิกวุฒิสภา แอปพลิเคชันไลน์ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาและเว็บไซต์ของวุฒิสภา ผ่านช่องทาง Digital Document เพื่อสื่อสารการดำเนินงานและสร้างการรับรู้ต่อการดำเนินงาน

รวมทั้ง การประสานความร่วมมือกับสถาบันคลังสมองของชาติ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ผ่านโครงการประสานงานสนับสนุนทุนวิจัยและผลักดันการใช้ประโยชน์ในกระบวนการนิติบัญญัติและการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อสนับสนุนทุนวิจัยเชิงนโยบายที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในกระบวนการนิติบัญญัติ และที่จะนำไปใช้ในการจัดทำร่างกฎหมายและการดำเนินนโยบาย/มาตรการต่าง ๆ ขององค์กรฝ่ายบริหาร เพื่อให้มีการศึกษาวิจัยในประเด็นที่คณะกรรมการวิจัยและพัฒนาของวุฒิสภา และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภากำหนด และส่งมอบผลงานวิจัยเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตามภารกิจตามบทบาทหน้าที่และอำนาจ

4.2 ผลการสัมภาษณ์

ผลการศึกษาจำแนกออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างข้าราชการผู้ทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมาธิการสามัญ วุฒิสภา และคณะอนุกรรมาธิการ ในสำนักกรรมาธิการ 1 2 และ 3 ซึ่งเป็นเป็นผู้รับนโยบายมาแปลงสู่การปฏิบัติ และ 2) การสัมภาษณ์บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้าน

วิชาการของหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้แก่ สำนักกฎหมาย สำนักการประชุม สำนักวิชาการ โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

4.2.1 ผลการสัมภาษณ์ข้าราชการผู้ทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการธิการสามัญ วุฒิสภา และคณะอนุกรรมการ ในสำนักกรรมการ 1 2 และ 3

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างข้าราชการผู้ทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการธิการสามัญ วุฒิสภา และคณะอนุกรรมการ ในสำนักกรรมการ 1 2 และ 3 ซึ่งเป็นเป็นผู้รับนโยบาย มาแปลงสู่การปฏิบัติ

โดยพบประเด็นสำคัญจากการศึกษา ดังนี้

(ก) ความคิดเห็นต่อการบริการทางวิชาการของสำนักวิชาการที่มีอยู่ในปัจจุบัน

- ข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัย จากสำนักวิชาการ ถูกนำไปใช้ประกอบการพิจารณาเป็นเพียงส่วนน้อย ส่วนหนึ่งมาจากการที่ข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้ดังกล่าวไม่ตรงหรือไม่สอดคล้องกับประเด็นหรือเรื่องที่คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการที่กำลังพิจารณาศึกษา

- ข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยถูกส่งมอบถึงมือคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการไม่ทันการใช้ประกอบการดำเนินงาน

- ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการจำเป็นต้องพิจารณาว่า ข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยที่ได้รับจากสำนักวิชาการ ตรงกับเรื่องหรือประเด็นที่กำลังพิจารณาหรือไม่ หากไม่ตรงก็ไม่อาจเอาเข้ามาเสนอต่อที่ประชุมได้

- ในการพิจารณาของคณะอนุกรรมการ มีนักวิชาการผู้มีความเชี่ยวชาญอยู่ใน คณะอนุกรรมการ โดยเป็นอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะในเรื่องดังกล่าวที่ได้รับการเชิญเข้าร่วมในคณะ ซึ่งเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลที่ตรงประเด็นตามความต้องการได้

- คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการได้มีการเชิญหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าวมาให้ข้อมูลข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมอยู่แล้ว จึงสามารถได้รับ ข้อมูลข้อเท็จจริงในเชิงลึกได้ด้วยตนเอง แม้ในบางครั้งจะมีลักษณะของการให้ข้อมูลด้านเดียว แต่ คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ก็ยังสามารถซักถามเพื่อให้ชี้แจงตอบข้อสงสัยเพิ่มเติมได้

- คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการสามารถให้การลงไปในพื้นที่เพื่อศึกษา ข้อเท็จจริง และติดตามสถานการณ์จริงได้อีกทางหนึ่งด้วย ก่อนนำมาพิจารณาสรุปผลหรือดำเนินงาน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวต่อไป

(ข) ความเห็นต่อปัญหาในการให้บริการทางวิชาการของสำนักวิชาการเพื่อสนับสนุนภารกิจของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการในปัจจุบัน

- ข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยจากสำนักวิชาการ ยังไม่สัมพันธ์กับประเด็นการพิจารณาศึกษาและการดำเนินงานของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ ข้อมูลที่ได้รับไม่ทันกับความต้องการที่เร่งด่วน และที่มีอย่างหลากหลาย แม้จะเป็นข้อมูลที่ดีแต่หากไม่ทันกับความต้องการก็ไม่อาจนำมาใช้ประโยชน์ได้

- ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการมีเวลาจำกัดในการทำงานให้ทันกับความต้องการที่เกิดขึ้นตามวงรอบการดำเนินงานที่มีอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ ไม่อาจรอการดำเนินงานของสำนักวิชาการได้ จำเป็นต้องดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ค) ความเห็นต่อการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของสำนักวิชาการ เพื่อการสนับสนุนภารกิจของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการที่ควรดำเนินการต่อไปในอนาคต

- สำนักวิชาการควรมีการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานในการติดตามประเด็นการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการอย่างต่อเนื่อง เพราะเรื่องหรือประเด็นที่มีการพิจารณาศึกษาจะมีความหลากหลายและปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์และการพิจารณาของที่ประชุมเป็นสำคัญ

- สำนักวิชาการควรประสานงานกับบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากการวิจัยที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการประสงค์จะใช้ประกอบการพิจารณาในการดำเนินงาน

- สำนักวิชาการควรสร้างเสริมช่องทางเพื่อช่วยสนับสนุนภารกิจงานของฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการขึ้น โดยการสร้างฐานข้อมูลงานวิชาการและองค์ความรู้จากการวิจัยขึ้น เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับค้นคว้าและใช้ประโยชน์ โดยให้มีการจำแนกข้อมูลออกเป็นรายคณะกรรมการเพื่อให้ง่ายต่อการใช้งาน ซึ่งจะช่วยให้สามารถนำไปใช้ได้ทั้งในการอ้างอิงประกอบการจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา การใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า และการนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการในการประชุมพิจารณาในเรื่องหรือประเด็นต่าง ๆ

โดยข้อมูลดังกล่าว ควรมีทั้งในประเด็นที่คณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ กำหนดให้มีการพิจารณาศึกษาหรือรวบรวมข้อมูล และในประเด็นที่เกี่ยวกับการพิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และต้องเป็นข้อมูลที่สามารถเข้าถึงตัวเล่มเอกสารได้ครบถ้วน ไม่ใช่เพียงแค่การบ่งบอกแหล่งที่มาของเอกสารเท่านั้น

(ง) ความเห็นต่อช่องทางและวิธีการนำเสนอข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัยเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการที่เหมาะสม

- สำนักวิชาการต้องปรับปรุงการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสำนักวิชาการ และช่องทางในการสื่อสารและการเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัย เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สามารถเข้าถึงได้สะดวกรวดเร็ว สร้างการรับรู้ต่อการให้บริการทางวิชาการของสำนักวิชาการ มีช่องทางที่ช่วยให้เกิดการสื่อสารและส่งต่อโจทย์ความต้องการ และการตอบสนองความต้องการที่ง่ายสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

- สำนักวิชาการต้องปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัย ให้มีความน่าสนใจ ต้องง่ายต่อการนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ทั้งในการนำเสนอต่อที่ประชุมของฝ่ายเลขานุการ และการใช้ประโยชน์ในการจัดทำเป็นข้อมูลและเอกสารอ้างอิง การจัดทำเอกสารวิชาการในรูปแบบข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (Policy Brief) ที่ดำเนินการอยู่แล้วถือว่าเป็นประโยชน์ควรทำต่อไป แต่ควรเพิ่มการจัดทำเอกสารในรูปแบบของอินโฟกราฟิกส์ ที่สามารถช่วยให้ทำความเข้าใจถึงสาระสำคัญของเรื่องได้ง่ายและสะดวกให้มากขึ้น รวมทั้งควรการจัดทำในรูปแบบพาวเวอร์พอยต์ด้วยถ้าสามารถดำเนินการได้ เพื่อให้ง่ายต่อการที่ฝ่ายเลขานุการจะเอานำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ

4.2.2 ผลการสัมภาษณ์บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาการของหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้แก่ สำนักกฎหมาย สำนักการประชุม สำนักวิชาการ

จากการสัมภาษณ์บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาการของหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้แก่ สำนักกฎหมาย สำนักการประชุม สำนักวิชาการ

โดยพบประเด็นสำคัญจากการศึกษา คือ

(ก) ความคิดเห็นต่อการบริการทางวิชาการของสำนักวิชาการที่มีอยู่ในปัจจุบัน

- เห็นว่าข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยที่สำนักวิชาการจัดทำขึ้นหรือจัดทำมาเผยแพร่เป็นความรู้และข้อมูลที่มีประโยชน์ ควรนำมาปรับใช้หรือนำมาประกอบการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานของส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาที่ถูกจัดทำขึ้นมีหลักและข้อมูลทางวิชาการอ้างอิง สร้างความน่าเชื่อถือได้มากขึ้น

- แนวทางการดำเนินงานของสำนักวิชาการ และแนวทางการดำเนินงานของสำนักกฎหมายมีลักษณะและรูปแบบเป็นการให้บริการทางวิชาการทำนองเดียวกันและใกล้เคียงกัน กล่าวคือยังมีลักษณะเป็นเชิงรับมากกว่าเชิงรุก อันเนื่องมาจากข้อจำกัดของการจัดทำเอกสารทางวิชาการที่ต้องใช้เวลาในการดำเนินงาน ต้องตรวจสอบความถูกต้องให้แน่ใจเพราะเกี่ยวข้องกับ การนำไปใช้อ้างอิง ทำให้การตอบสนองกับโจทย์ความต้องการของสมาชิกวุฒิสภา และคณะกรรมการ

ที่ยังไม่สามารถตอบสนองกับความต้องการที่เร่งด่วนกระชั้นชิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการพัฒนาวิธีการดำเนินงาน เพื่อจัดเตรียมข้อมูลเอกสารทางวิชาการล่วงหน้าไว้เป็นฐานรองรับกับความต้องการที่เกิดขึ้น

- ในส่วนของสำนักกฎหมายงานบริการทางวิชาการหลัก คือ การให้ความเห็นทางกฎหมายตามคำร้องขอของสมาชิกวุฒิสภาและคณะกรรมการเป็นสำคัญ รวมทั้งมีการจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเบื้องต้น (อพ.ร.) และเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ (อพ.) เมื่อสภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สามก่อนเสนอเข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป โดยเอกสารประกอบดังกล่าวจะมีทั้งข้อมูลด้านกฎหมาย สารระสำคัญ ประเด็นการอภิปรายในชั้นสภาผู้แทนราษฎร ข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบอยู่ด้วย

รวมทั้งมีการผลิตเอกสารทางวิชาการอื่น ๆ ได้แก่ จุลนิตិของสำนักกฎหมายเอง การจัดทำวารสารบทความวิชาการ และการเข้าไปร่วมเขียนบทความทางวิชาการลงในวุฒิสภาสารของสำนักประชาสัมพันธ์ เพื่อเสนอความคิดเห็นทางวิชาการในแง่มุมของกฎหมาย โดยเป็นการนำเอาประเด็นกฎหมายที่น่าสนใจไปขยายผลเป็นองค์ความรู้ การจัดทำเอกสารความเป็นมาของกฎหมายที่ประกาศราชกิจจานุเบกษา (กป.) และการจัดทำฐานข้อมูลกฎหมาย เพื่อรองรับการสืบค้นข้อมูลสำหรับการปฏิบัติงานในภารกิจของวุฒิสภา และสำนักงาน

- การดำเนินงานของสำนักการประชุมเป็นการบริการทางวิชาการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้ความเห็นทางรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และการดำเนินการตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาเป็นหลัก ในการดำเนินงานทั้งในด้านที่เกี่ยวกับญัตติ กระทู้ถาม และพระราชบัญญัติ ที่ผ่านมาไม่ได้มีการนำข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยที่สำนักวิชาการมาปรับใช้กับการทำงาน เพื่อให้บริการสมาชิกวุฒิสภา หรือคณะกรรมการโดยตรง

ทั้งนี้ อาจมีบ้างในบางกรณีที่สมาชิกวุฒิสภาแจ้งความต้องการข้อมูลทางวิชาการผ่านทางเจ้าหน้าที่ของสำนักการประชุมในระหว่างการประชุม หากเจ้าหน้าที่ของสำนักการประชุมเคยผ่านสายตากับเอกสารวิชาการนั้น ก็สามารถประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแจ้งให้ทราบถึงความต้องการของสมาชิก และประสานการส่งต่อข้อมูลหรือแจ้งให้สมาชิกทราบต่อไป

- ในงานด้านการร่างญัตติและร่างกระทู้ถาม การจัดทำเอกสารดังกล่าวมุ่งประเด็นไปตามต้องการของสมาชิกเป็นหลัก โดยพิจารณาเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารที่ปรากฏในหน้าสื่อสารมวลชนนำมาประกอบในการดำเนินงานเป็นส่วนใหญ่ แต่สาระสำคัญของร่างญัตติหรือร่างกระทู้ถามนั้น ๆ ยังคงต้องเป็นไปตามความต้องการของสมาชิกวุฒิสภา สำนักการประชุมจะพิจารณาให้เป็นไปตามรูปแบบของเอกสารเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สำนักการประชุมยังไม่เคยมีการพิจารณานำเอาข้อมูลทางวิชาการหรือข้อมูลจากองค์ความรู้จากการวิจัยมาใช้ประกอบการดำเนินงาน

- ในส่วนงานพระราชบัญญัติ สำนักงานประชุมจะมุ่งเน้นเรื่องความถูกต้องในการวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติ สร้างความเข้าใจกับสาระสำคัญของร่างกฎหมายที่ถูกเสนอเข้าสู่ที่ประชุมวุฒิสภาเป็นสำคัญ เอกสารที่ถูกนำมาใช้ประกอบการดำเนินงานส่วนหนึ่งเป็นเอกสารในส่วนที่สำนักกฎหมายจัดทำขึ้น เพราะเป็นเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเบื้องต้นเมื่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น ๆ แล้ว แต่ก็มีใช้เอกสารหลักสำหรับการติดตามและวิเคราะห์สาระสำคัญของกฎหมาย เพราะสำนักงานประชุมมีการติดตามข้อมูลการเสนอร่างกฎหมายตั้งแต่ขั้นของคณะรัฐมนตรี กฤษฎีกาและสภาผู้แทนราษฎรอยู่ด้วยแล้ว จึงเป็นเพียงการสอบถามข้อมูลเพื่อประโยชน์ของการนำขึ้นเสนอเลขาธิการวุฒิสภา และนำกราบเรียนประธานวุฒิสภาเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

(ข) ความเห็นต่อปัญหาในการให้บริการทางวิชาการของสำนักวิชาการเพื่อสนับสนุนภารกิจของคณะกรรมการธิการและคณะอนุกรรมการในปัจจุบัน

- สำนักวิชาการขาดการประชาสัมพันธ์ ยังมีข้อบกพร่องอย่างยิ่งในการสร้างการรับรู้ในด้านการให้บริการทางวิชาการ ดูได้จากการที่สมาชิกรัฐสภาและส่วนราชการภายในมาขอใช้บริการทางวิชาการเป็นจำนวนน้อย

- การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ของโลกในยุคปัจจุบัน ที่ช่วยให้การแสวงหาข้อมูลทางวิชาการสามารถค้นหาได้ด้วยตนเองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้อย่างคล่องตัว

- สมาชิกรัฐสภาเองเป็นผู้ทรงความรู้ในแต่ละสาขาของตนเองอยู่แล้ว ทำให้สมาชิกรัฐสภาส่วนหนึ่งเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้วยตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพาคณะอื่น

- คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการมีการตั้งผู้เชี่ยวชาญหรือเชิญนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญเข้ามาเป็นอนุกรรมการ ในการพิจารณาศึกษาเรื่องใด ๆ อยู่ด้วยแล้ว

- คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการมีการใช้อำนาจตามบทบาทหน้าที่ในการเชิญหน่วยงานหรือบุคคลมาให้ข้อมูลข้อเท็จจริงในเชิงลึกได้ด้วยตนเอง แม้อาจมองได้ว่าเป็นการให้ด้านเดียว แต่ในทางปฏิบัติแล้ว หากคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการยังมีข้อสงสัยก็ยังสามารถซักถามขอให้ชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมได้ รวมทั้งสามารถใช้การเดินทางลงในพื้นที่เพื่อติดตามสถานการณ์หรือรับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงได้อีกทางหนึ่งด้วย ก่อนการสรุปผลหรือลงความเห็นต่อเรื่องดังกล่าว

(ค) ความเห็นต่อการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของสำนักวิชาการ เพื่อการสนับสนุนภารกิจของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการที่ควรดำเนินการต่อไปในอนาคต

- สำนักวิชาการจำเป็นต้องปรับปรุงบทบาทการให้บริการในเชิงรุกมากขึ้น และต้องสร้างกลไกการประสานงานกับสำนักกรรมการอย่างใกล้ชิด เพื่อทำให้เกิดการเชื่อมโยงช่องทางการส่งต่อความต้องการ การตอบความต้องการ ระหว่างฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ กับฝ่ายบริการทางวิชาการของสำนักวิชาการได้สะดวกและรวดเร็ว

การประสานงานดังกล่าวไม่ควรใช้เพียงการประสานงานอย่างเป็นทางการ เพราะจะล่าช้าไม่ทันกับความต้องการและการใช้งานข้อมูล

- สำนักวิชาการควรมีการปรับปรุงการติดตามประเด็นการพิจารณาศึกษาของ คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการอย่างต่อเนื่อง เพราะจะมีความหลากหลายและปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์และการพิจารณาของที่ประชุมเป็นสำคัญ โดยสามารถประสานงานกับบุคลากร ที่ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยที่จะใช้ประกอบการดำเนินงาน

- สำนักวิชาการและสำนักกรรมการ ควรมีการสร้างเสริมความเข้าใจร่วมกัน ระหว่างฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ กับฝ่ายบริการทางวิชาการของ สำนักวิชาการ เพื่อร่วมกันให้ความคิดเห็นในการปรับปรุงช่องทางและวิธีการสื่อสารรับสาร และการรับส่งข้อมูลระหว่างกันให้มีถูกต้อง และสอดคล้องกับความต้องการใช้ประโยชน์ที่เกิดขึ้น

- สำนักวิชาการควรจัดระบบการรวบรวมข้อมูล การจัดทำข้อมูล การนำเสนอ ข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัย โดยให้มีความสัมพันธ์กับแนวทางการดำเนินงานของ คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ และนำเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่เข้าช่วยในการ จำแนก โดยอาจจัดทำในรูปแบบของฐานข้อมูลเพื่อรองรับการค้นคว้าตามความต้องการของ คณะกรรมการ

(ง) ความเห็นต่อช่องทางและวิธีการนำเสนอข้อมูลทางวิชาการและงานวิจัยเพื่อ สนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการที่เหมาะสม

- สำนักวิชาการควรปรับปรุงวิธีการประชาสัมพันธ์การ เพิ่มช่องทางในการ ติดต่อสื่อสารและการเผยแพร่ข้อมูล สร้างเสริมรูปแบบเอกสารข้อมูลทางวิชาการ และวิธีการ การนำเสนอให้มีความน่าสนใจยิ่งขึ้น โดยการอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารด้วยสังคม โซเชียลมีเดีย เข้าช่วยในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น เพื่อทำให้เกิดการรับรู้ผ่านกลไกและกระบวนการ ส่งต่อข้อมูล และต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง

- สำนักวิชาการควรปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอโดยการอาศัยเทคโนโลยี สารสนเทศ และช่องทางการสื่อสารภายในสำนักงานเข้าช่วย เช่น การปรับปรุงหน้าเว็บอินทราเน็ต ของสำนักวิชาการและนำเสนอข้อมูลผ่านระบบอินทราเน็ตให้มีความน่าสนใจและต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของส่วนราชการภายในสำนักงาน ซึ่งจะมีส่วนช่วยทำให้ ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการมีแหล่งค้นคว้าอ้างอิงที่สะดวกและ รวดเร็วเพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่ง

- สำนักวิชาการ อาจพิจารณาปรับปรุงรูปแบบวิธีการเผยแพร่ข้อมูลโดยศึกษาจากหน่วยงานภายในสำนักงานที่ทำหน้าที่ด้านวิชาการ เช่น สำนักกฎหมายที่มีสำนักกฎหมายมีการใช้ช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการเพื่อการรับรู้ของสมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และประชาชนทั่วไป ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของสำนักกฎหมาย ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ของสมาชิกวุฒิสภา แอปพลิเคชันไลน์ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และเว็บไซต์ของวุฒิสภาแล้ว ปัจจุบันสำนักกฎหมายยังเพิ่มช่องทางผ่านแอปพลิเคชันเฟซบุ๊ก (Facebook) อีกทางหนึ่งด้วย

ตารางสรุปประเด็นความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

ประเด็น สัมภาษณ์	ความเห็นฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการธิการ/คณะอนุฯ	ความเห็นฝ่ายปฏิบัติงาน ด้านวิชาการสนับสนุนข้อมูล
การบริการทาง วิชาการของ สำนักวิชาการที่ มีอยู่ในปัจจุบัน	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัย จากสำนักวิชาการ ถูกนำไปใช้ประกอบการพิจารณาเป็นเพียงส่วนน้อย เนื่องจากข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้ดังกล่าวไม่ตรงหรือไม่สอดคล้องกับประเด็นหรือเรื่องที่คณะกรรมการธิการ หรือคณะอนุกรรมการธิการกำลังพิจารณาศึกษา - ข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยถูกส่งมอบถึงมือคณะกรรมการธิการหรือคณะอนุกรรมการธิการไม่ทันกับการดำเนินงาน - ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการธิการและคณะอนุกรรมการธิการจำเป็นต้องพิจารณาว่าข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยที่ได้รับจากสำนักวิชาการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยจัดทำขึ้น หรือจัดทำมาเผยแพร่มีประโยชน์ ควรนำมาใช้ประกอบการดำเนินงาน ช่วยให้มีความหลักและข้อมูลทางวิชาการอ้างอิงสร้างความน่าเชื่อถือได้มากขึ้น - แนวทางการดำเนินงานสำนักวิชาการและสำนักกฎหมาย ยังมีลักษณะเป็นเชิงรับตามคำร้องขอมากกว่าเชิงรุก - เอกสารทางวิชาการต้องใช้เวลาดำเนินงาน ตรวจสอบความถูกต้องให้แน่ใจเพราะเกี่ยวข้องกับการนำไปใช้อ้างอิง ทำให้การตอบสนองความต้องการสมาชิกเร่งด่วนไม่มีประสิทธิภาพ - จำเป็นต้องมีการพัฒนาวิธีการดำเนินงาน เพื่อจัดเตรียมข้อมูลเอกสารทางวิชาการล่วงหน้าเพื่อ

ประเด็น สัมภาษณ์	ความเห็นฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการธิการ/คณะอนุฯ	ความเห็นฝ่ายปฏิบัติงาน ด้านวิชาการสนับสนุนข้อมูล
	<p>ตรงกับเรื่องหรือประเด็นที่กำลังพิจารณาหรือไม่ หากไม่ตรงก็ไม่อาจเอาเข้านำเสนอต่อที่ประชุมได้</p> <ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการธิการและคณะอนุกรรมการมีการเชิญหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าวมาให้ข้อมูลข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมอยู่แล้ว จึงสามารถได้รับข้อมูลข้อเท็จจริงในเชิงลึกได้ด้วยตนเอง แม้ในบางครั้งจะมีลักษณะของการให้ข้อมูลด้านเดียว แต่ก็ยังสามารถซักถามเพื่อให้ชี้แจงตอบข้อสงสัยเพิ่มเติมได้ - คณะกรรมการธิการและคณะอนุกรรมการสามารถให้การลงไปในพื้นที่เพื่อศึกษาข้อเท็จจริง และติดตามสถานการณ์จริงได้อีกทางหนึ่งด้วย ก่อนนำมาพิจารณาสรุปผลหรือดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวต่อไป - ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ช่วยให้การค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการสามารถค้นหาได้ด้วยตนเองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้คล่องตัว - สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้ทรงความรู้ในแต่ละสาขาของตนเอง สามารถ 	<p>เป็นฐานรองรับกับความต้องการที่อาจเกิดขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - สำนักกฎหมายทำหน้าที่ให้ความเห็นทางกฎหมายตามคำร้องขอสมาชิกวุฒิสภาคณะกรรมาธิการ มีการจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติเบื้องต้น (อพ.ร.) และเอกสารประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ (อพ.) เมื่อสภาผู้แทนให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สามก่อนเสนอเข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมวุฒิสภา ซึ่งมีข้อมูลด้านกฎหมายสาระสำคัญ ประเด็นการอภิปรายในชั้นสภาผู้แทน โดยมีการนำเสนอข้อมูลวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบอยู่ด้วย - สำนักการประชุมเป็นการบริการทางวิชาการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้ความเห็นทางรัฐธรรมนูญ และการดำเนินการตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาเป็นหลัก การดำเนินงานทั้งในด้านนิติ กระตุ้ถาม พระราชบัญญัติที่ผ่านมาไม่ได้มีการนำข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จาก

ประเด็น สัมภาษณ์	ความเห็นฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการธิการ/คณะอนุฯ	ความเห็นฝ่ายปฏิบัติงาน ด้านวิชาการสนับสนุนข้อมูล
	เข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้วยตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาศบุคคลอื่น	งานวิจัยที่สำนักวิชาการมาปรับใช้ กับการทำงาน เพื่อการให้บริการ สมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการ โดยตรง เป็นเพียงการประสานงาน แจ้งความต้องการข้อมูลทาง วิชาการของสมาชิก ผ่านเจ้าหน้าที่ สำนักการประชุมในระหว่างการประชุม เพื่อประสานงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อ ข้อมูลและแจ้งให้สมาชิกทราบ - ในงานด้านการร่างญัตติและร่าง กระทู้ถาม การจัดทำเอกสาร ดังกล่าวมุ่งประเด็นไปตามต้องการ ของสมาชิกเป็นหลัก โดยพิจารณา เลือกใช้ข้อมูลข่าวสารที่ปรากฏ ในหน้าสื่อสารมวลชนนำมา ประกอบในการดำเนินงานเป็น ส่วนใหญ่ สารสำคัญของร่างญัตติ หรือร่างกระทู้ถามนั้น ๆ ยังคงต้อง เป็นไปตามความต้องการของ สมาชิกวุฒิสภา สำนักการประชุม พิจารณาให้เป็นไปตามรูปแบบของ เอกสารเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ในการ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สำนัก การประชุมยังไม่เคยมีการพิจารณา นำเอาข้อมูลทางวิชาการหรือข้อมูล

ประเด็น สัมภาษณ์	ความเห็นฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการธิการ/คณะอนุฯ	ความเห็นฝ่ายปฏิบัติงาน ด้านวิชาการสนับสนุนข้อมูล
		<p>องค์ความรู้จากการวิจัยมาใช้ ประกอบการดำเนินงาน</p> <p>- ในส่วนงานพระราชบัญญัติ สำนัก การประชุมเน้นเรื่องความถูกต้อง ในการวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติ สร้างความเข้าใจกับสาระสำคัญของ ร่างกฎหมายที่ถูกเสนอเข้าสู่ที่ ประชุมวุฒิสภาเป็นสำคัญ เอกสาร ที่นำมาใช้ประกอบการดำเนินงาน ส่วนหนึ่งเป็นเอกสารประกอบการ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติของ สำนักกฎหมาย เมื่อที่ประชุมสภา ผู้แทนราษฎรได้เห็นชอบกับร่าง พระราชบัญญัตินั้น แล้ว แต่ก็มีใช้ เอกสารหลักสำหรับการติดตาม และวิเคราะห์สาระสำคัญของ กฎหมาย เพราะสำนักการประชุม มีการติดตามข้อมูลการเสนอร่าง กฎหมายตั้งแต่ชั้นคณะรัฐมนตรี กฤษฎีกาและสภาผู้แทนราษฎรอยู่ ด้วยแล้ว จึงเป็นเพียงการสอบถาม ข้อมูลก่อนนำเสนอเลขาธิการ วุฒิสภา และนำกราบเรียนประธาน วุฒิสภาเพื่อพิจารณาวินิจฉัย</p>
ปัญหาในการ ให้บริการทาง วิชาการของ	- ข้อมูลทางวิชาการและ องค์ความรู้จากงานวิจัยจากสำนัก วิชาการ ยังไม่สัมพันธ์กับประเด็น	- สำนักวิชาการขาดการประชา สัมพันธ์ที่ดีเพื่อการสร้างการรับรู้ ในการให้บริการทางวิชาการ

ประเด็น สัมภาษณ์	ความเห็นฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการธิการ/คณะอนุฯ	ความเห็นฝ่ายปฏิบัติงาน ด้านวิชาการสนับสนุนข้อมูล
<p>สำนักวิชาการ เพื่อสนับสนุน ภารกิจของ คณะกรรมการ และคณะอนุ กรรมการ ในปัจจุบัน</p>	<p>การพิจารณาศึกษาและการ ดำเนินงานของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ ข้อมูลที่ ได้รับไม่ทันกับความต้องการที่ เร่งด่วน และที่มีอย่างหลากหลาย แม้จะเป็นข้อมูลที่ดีแต่หากไม่ทัน กับความต้องการก็ไม่อาจนำมาใช้ ประโยชน์ได้</p> <p>- ฝ่ายเลขานุการของ คณะกรรมการ และคณะอนุ กรรมการมีเวลาจำกัดในการ ทำงานให้ทันกับความต้องการที่ เกิดขึ้นตามวงรอบการดำเนินงานที่ มีอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์ ไม่อาจ รอกการดำเนินงานของสำนัก วิชาการได้ จำเป็นต้องดำเนินการ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง</p>	<p>ดูได้จากที่มีสมาชิกวุฒิสภาและ ส่วนราชการภายในมาใช้บริการ ทางวิชาการเป็นจำนวนน้อย</p> <p>- ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางด้าน เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ช่วยให้การ ค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการสามารถ ค้นหาได้ด้วยตนเองผ่านระบบ อินเทอร์เน็ตได้คล่องตัว</p> <p>- สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้ทรงความรู้ ในแต่ละสาขาของตนเอง สามารถ เข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้วยตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาศูนย์ข้อมูลอื่น</p> <p>- คณะกรรมการและคณะอนุ กรรมการมีการตั้งผู้เชี่ยวชาญ หรือเชิญนักวิชาการที่มีความ เชี่ยวชาญเข้ามาเป็นส่วนหนึ่ง ในการพิจารณาศึกษาเรื่องใด ๆ อยู่ด้วยแล้ว</p> <p>- คณะกรรมการและคณะอนุ กรรมการ มีการใช้อำนาจตาม บทบาทหน้าที่ในการเชิญหน่วยงาน หรือบุคคลมาให้ข้อมูลข้อเท็จจริง ในเชิงลึกได้ด้วยตนเอง แม้อาจ มองได้ว่าเป็นการให้ด้านเดียว แต่ในทางปฏิบัติแล้ว หาก คณะกรรมการและคณะอนุ กรรมการยังมีข้อสงสัย</p>

ประเด็น สัมภาษณ์	ความเห็นฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการธิการ/คณะอนุฯ	ความเห็นฝ่ายปฏิบัติงาน ด้านวิชาการสนับสนุนข้อมูล
		ก็ยังสามารถซักถามขอให้ชี้แจง ข้อมูลเพิ่มเติมได้ รวมทั้งสามารถใช้ การเดินทางลงในพื้นที่เพื่อติดตาม สถานการณ์หรือรับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริงได้อีกทางหนึ่งด้วย ก่อนการสรุปผลหรือลงความเห็น ต่อเรื่องดังกล่าว
การพัฒนาและ ปรับปรุงการ ดำเนินงานของ สำนักวิชาการ เพื่อการ สนับสนุน ภารกิจของ คณะกรรมการ และคณะอนุ กรรมการที่ ควรดำเนินการ ต่อไปในอนาคต	- สำนักวิชาการควรมีการปรับปรุง แนวทางการดำเนินงานในการ ติดตามประเด็นการพิจารณาศึกษา ของคณะกรรมการธิการและคณะอนุ กรรมการอย่างต่อเนื่อง เพราะ เรื่องหรือประเด็นที่มีการพิจารณา ศึกษาจะมีความหลากหลายและ ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ และการพิจารณาของที่ประชุมเป็น สำคัญ - สำนักวิชาการควรประสานงาน กับบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ฝ่าย เลขานุการของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ เพื่อให้ ทราบถึงความต้องการข้อมูลทาง วิชาการและองค์ความรู้จากการ วิจัยที่คณะกรรมการหรือคณะ อนุกรรมการประสงค์จะใช้ ประกอบการพิจารณาในการ ดำเนินงาน	- สำนักวิชาการจำเป็นต้องปรับปรุง บทบาทการให้บริการเชิงรุกมากขึ้น ต้องสร้างกลไกการประสานงานกับ สำนักกรรมการอย่างใกล้ชิด เพื่อ ทำให้เกิดการเชื่อมโยงช่องทางการ ส่งต่อความต้องการ การตอบความ ต้องการ ระหว่างฝ่ายเลขานุการ ของคณะกรรมการและคณะอนุ กรรมการ กับฝ่ายบริการทาง วิชาการของสำนักวิชาการได้ สะดวกและรวดเร็ว ทั้งอย่างเป็น ทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้ ทันกับความต้องการใช้งานข้อมูล - สำนักวิชาการควรปรับปรุงการ การติดตามประเด็นการพิจารณา ศึกษาของคณะกรรมการและ คณะอนุกรรมการอย่างต่อเนื่อง เพราะมีความหลากหลายและ ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ และการพิจารณาของที่ประชุม

ประเด็น สัมภาษณ์	ความเห็นฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการธิการ/คณะอนุฯ	ความเห็นฝ่ายปฏิบัติงาน ด้านวิชาการสนับสนุนข้อมูล
	<p>- สำนักวิชาการควรสร้างเสริมช่องทางเพื่อช่วยสนับสนุนภารกิจงานของฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการธิการและคณะอนุกรรมการธิการขึ้น โดยการสร้างฐานข้อมูลงานวิชาการและองค์ความรู้จากการวิจัยขึ้น เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับค้นคว้าและใช้ประโยชน์ โดยให้มีการจำแนกข้อมูลออกเป็นรายคณะกรรมการเพื่อให้ง่ายต่อการใช้งาน ซึ่งจะช่วยให้สามารถนำไปใช้ได้ทั้งในการอ้างอิงประกอบการจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา การใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าและการนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการและการประชุมพิจารณาในเรื่องหรือประเด็นต่าง ๆ ข้อมูลของสำนักวิชาการ ควรมีทั้งในประเด็นที่คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการกำหนดให้มีการพิจารณาศึกษาหรือรวบรวมข้อมูล และในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาขอเสนอขอเท็จจริง ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการ</p>	<p>โดยประสานกับฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการธิการและคณะอนุกรรมการธิการ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากการวิจัยที่จะใช้ประกอบการดำเนินงาน</p> <p>- สำนักวิชาการและสำนักกรรมการ ควรมีการสร้างเสริมความเข้าใจร่วมกันระหว่างฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการธิการและคณะอนุกรรมการ ภายใต้อำนวยการของสำนักวิชาการ เพื่อร่วมกันให้ความคิดเห็นในการปรับปรุงช่องทางและวิธีการสื่อสารรับสาร และการรับส่งข้อมูลระหว่างกันให้มีถูกต้อง และสอดคล้องกับความต้องการใช้ประโยชน์ที่เกิดขึ้น</p> <p>- สำนักวิชาการควรจัดระบบการรวบรวมข้อมูล การจัดทำข้อมูล การนำเสนอข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัย โดยให้ความสัมพันธ์กับแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ และนำเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่เข้าช่วยในการจำแนก โดยอาจจัดทำ</p>

ประเด็น สัมภาษณ์	ความเห็นฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการธิการ/คณะอนุฯ	ความเห็นฝ่ายปฏิบัติงาน ด้านวิชาการสนับสนุนข้อมูล
	ปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและ ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยต้องเป็นข้อมูลที่สามารถเข้าถึง ตัวเล่มเอกสารได้ครบถ้วน ไม่ใช่ เพียงแค่การบ่งบอกแหล่งที่มาของ เอกสารเท่านั้น	ในรูปแบบของฐานข้อมูลเพื่อ รองรับการค้นคว้าตามความ ต้องการของคณะกรรมการธิการ
ช่องทางและ วิธีการนำเสนอ ข้อมูลทาง วิชาการและ งานวิจัยเพื่อ สนับสนุนการ ดำเนินงานของ คณะกรรมการ และคณะอนุ กรรมการที่ เหมาะสม	- สำนักวิชาการต้องปรับปรุงการ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของ สำนักวิชาการ และช่องทางในการ สื่อสารและการเผยแพร่ข้อมูลทาง วิชาการและงานวิจัย เพื่อให้ สมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และส่วน ราชการภายในสำนักงาน เลขาธิการวุฒิสภา สามารถเข้าถึง ได้สะดวกรวดเร็ว สร้างการรับรู้ต่อ การให้บริการทางวิชาการของ สำนักวิชาการ มีช่องทางที่ช่วยให้ เกิดการสื่อสารและส่งต่อโจทย์ ความต้องการ และการตอบสนอง ความต้องการที่ง่ายสะดวกและ รวดเร็วยิ่งขึ้น - สำนักวิชาการต้องปรับปรุง รูปแบบการนำเสนอข้อมูลทาง วิชาการและงานวิจัยให้มีความ น่าสนใจ ต้องง่ายต่อการนำไปใช้ ประโยชน์ในการดำเนินงานของ	- สำนักวิชาการควรปรับปรุงวิธีการ ประชาสัมพันธ์ และเพิ่มช่องทาง ในการติดต่อสื่อสารและการเผยแพร่ ข้อมูล สร้างเสริมรูปแบบเอกสาร ข้อมูลทางวิชาการและวิธีการ นำเสนอให้มีความน่าสนใจยิ่งขึ้น โดยการอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารด้วยสังคมโซเชียล มีเดีย เข้าช่วยในการดำเนินงาน มากยิ่งขึ้น เพื่อทำให้เกิดการรับรู้ การให้บริการ และการได้รับข้อมูล ข่าวสารทางวิชาการผ่านกลไกและ กระบวนการส่งต่อข้อมูล และต้อง กระทำอย่างต่อเนื่อง - สำนักวิชาการควรปรับปรุง รูปแบบการนำเสนอโดยการอาศัย เทคโนโลยีสารสนเทศและช่องทาง การสื่อสารภายในสำนักงาน เข้าช่วย เช่น การปรับปรุงหน้าเว็บ อินทราเน็ตของสำนักวิชาการ และนำเสนอข้อมูลผ่านระบบ

ประเด็น สัมภาษณ์	ความเห็นฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการธิการ/คณะอนุฯ	ความเห็นฝ่ายปฏิบัติงาน ด้านวิชาการสนับสนุนข้อมูล
	<p>คณะกรรมการธิการและคณะอนุกรรมการธิการ ทั้งในการนำเสนอต่อที่ประชุมของฝ่ายเลขานุการ และ การใช้ประโยชน์ในการจัดทำเป็นข้อมูลและเอกสารอ้างอิง การจัดทำเอกสารวิชาการในรูปแบบข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (Policy Brief) ที่ดำเนินการอยู่แล้วถือว่าเป็นประโยชน์ควรทำต่อไป แต่ควรเพิ่มการจัดทำเอกสารในรูปของอินโฟกราฟิกส์ ที่สามารถช่วยให้ทำความเข้าใจถึงสาระสำคัญของเรื่องได้ง่ายและสะดวกให้มากขึ้น รวมทั้งควรการจัดทำในรูปแบบพาวเวอร์พอยต์ด้วยถ้าสามารถดำเนินการได้ เพื่อให้ง่ายต่อการที่ฝ่ายเลขานุการจะเอานำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ</p>	<p>อินทราเน็ตให้มีความน่าสนใจและต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของส่วนราชการภายในสำนักงาน ซึ่งจะมีส่วนช่วยทำให้ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการมีแหล่งค้นคว้าอ้างอิงที่สะดวกและรวดเร็วเพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย</p> <p>- สำนักวิชาการ อาจพิจารณาปรับปรุงรูปแบบวิธีการเผยแพร่ข้อมูลโดยศึกษาจากหน่วยงานภายในสำนักงานที่ทำหน้าที่ด้านวิชาการ เช่น สำนักกฎหมายที่มีการใช้ช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการเพื่อการรับรู้ของสมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และประชาชนทั่วไป ผ่านระบบอินทราเน็ตของสำนักกฎหมาย ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ของสมาชิกวุฒิสภา แอปพลิเคชันไลน์ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และเว็บไซต์ของวุฒิสภาแล้ว ปัจจุบันสำนักกฎหมายยังเพิ่มช่องทางผ่านแอปพลิเคชันเฟซบุ๊ก (Facebook) อีกทางหนึ่งด้วย</p>

บทที่ 5

บทสรุป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัย เพื่อการใช้ประโยชน์ตามภารกิจของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการของสำนักวิชาการ ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ผลจากการศึกษา ทั้งจากการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) ประกอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562 บทบาทหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา และคณะอนุกรรมการ การดำเนินการของฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ที่ผ่านมา การดำเนินงานของสำนักวิชาการและหน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้บริการทางวิชาการแก่วุฒิสภา และคณะกรรมการในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างข้าราชการผู้ทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการสามัญ วุฒิสภา และคณะอนุกรรมการ ในสำนักกรรมการ 1 2 และ 3 ซึ่งเป็นเป็นผู้รับนโยบายมาแปลงสู่การปฏิบัติการ สัมภาษณ์บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาการของหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้แก่ สำนักกฎหมาย สำนักการประชุม สำนักวิชาการ นำมาซึ่งบทสรุปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ แนวทางการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ตามภารกิจของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ ของสำนักวิชาการ ดังนี้

5.1 บทสรุป

คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาและคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการที่มี การจัดตั้งขึ้น เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในกระบวนการนิติบัญญัติตาม รัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นไปตามหลักการแบ่งแยกการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐ ที่นอกจากการมีหน้าที่และ อำนาจด้านนิติบัญญัติเป็นการกลั่นกรองและยับยั้งกฎหมายที่ผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร ทั้งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายประจำปี ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอน งบประมาณรายจ่าย และกระบวนการอนุมัติพระราชกำหนดแล้ว ยังมีหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่ง นั่นคือ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายของรัฐบาลที่แถลงไว้ต่อรัฐสภา

การกระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ เป็นรูปแบบหนึ่งในการให้
 ได้มาซึ่งข้อมูลสำหรับประกอบการพิจารณาของที่ประชุมคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ
 ในการประชุมหรือเพื่อให้ได้ข้อยุติเรื่องนั้น ๆ ซึ่งการที่คณะกรรมการจะสามารถปฏิบัติหน้าที่
 ได้อย่างมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานขององค์กฤษฎีกาได้มากน้อยเพียงใด
 ส่วนหนึ่งจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกทั้งทางด้านธุรการ ด้านเลขานุการและ
 ด้านวิชาการ เพื่อนำไปสู่การดำเนินการของคณะกรรมการอย่างมีประสิทธิภาพก่อให้เกิด
 ประสิทธิภาพอย่างเต็มศักยภาพ

การดำเนินงานของคณะกรรมการวุฒิสภา และคณะอนุกรรมการแต่ละคณะนั้น มีการจัด
 วางกรอบแนวทางการดำเนินงาน หรือแผนการดำเนินงานในอันที่จะนำไปสู่การกำหนดประเด็นการ
 พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ขึ้นตั้งแต่ในชั้นแรก ๆ ของการจัดตั้งคณะกรรมการ
 ทุกคณะ โดยมีขึ้นหลังจากการกำหนดตำแหน่งประธาน รองประธาน เลขานุการ และตำแหน่งอื่น ๆ
 ในการประชุมครั้งแรกของคณะกรรมการขึ้น กรอบแนวทางหรือแผนที่ถูกกำหนดขึ้นนั้น ยังนำไปสู่
 การจัดตั้งคณะอนุกรรมการและการมอบหมายหน้าที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเสนอต่อ
 คณะกรรมการเพื่อพิจารณาตามลำดับ อย่างไรก็ตามกรอบแนวทางการดำเนินงานดังกล่าว ยังคง
 เป็นเพียงกรอบกว้าง ๆ และความเห็นหรือข้อมูลของฝ่ายเลขานุการที่จัดเตรียมและนำเสนอขึ้น
 เพื่อประกอบการพิจารณาเป็นเพียงข้อมูลส่วนหนึ่งในการพิจารณาของที่ประชุมคณะกรรมการ
 เท่านั้น การกำหนดประเด็นในการพิจารณาศึกษาเรื่องใด ๆ ยังคงเป็นไปตามเหตุปัจจัยแวดล้อมที่อยู่
 ในความสนใจของคณะกรรมการที่จะมีการนำเสนอและถกแถลงกันในที่ประชุมเป็นสำคัญ
 การกำหนดประเด็นหรือเรื่องเพื่อการศึกษา จึงเป็นไปตามอำนาจของคณะกรรมการแต่ละคณะ
 จะเป็นผู้พิจารณา หรือตามแต่ที่ประชุมวุฒิสภาได้มอบหมาย

การพิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่ได้ถูกกระทำขึ้น โดยปกติจะมีกรอบ
 ระยะเวลาในการดำเนินการไม่เกินหนึ่งปี เพื่อให้คณะกรรมการจัดทำเป็นรายงานการพิจารณา
 ศึกษาเสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ก่อนส่งเป็นข้อสังเกตข้อเสนอแนะไปยัง
 คณะรัฐมนตรีเพื่อทราบและมอบให้ส่วนที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการต่อไป ยกเว้นแต่ในเรื่องที่
 เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศซึ่งถูกกำหนดให้เป็นภารกิจสำคัญของวุฒิสภาชุด
 ปัจจุบัน ที่ต้องมีการดำเนินการในการพิจารณาศึกษาและรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงอย่างต่อเนื่อง
 ตามวงรอบปฏิบัติการ เพื่อให้ทันกับการดำเนินงานของคณะกรรมการสามัญพิจารณาสอบหา
 ข้อเท็จจริง ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตาม
 ยุทธศาสตร์ชาติ อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า มีการพิจารณาศึกษาบางเรื่องที่คณะกรรมการ
 หรือคณะอนุกรรมการเห็นว่าเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วนและมีผลกระทบก่อความเดือดร้อนกับ
 ประชาชนและสังคม คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการอาจให้มีการประสานส่งเรื่องตรงไปยัง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนั้น ๆ เพื่อขอให้พิจารณาสั่งการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบและรับไว้พิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยเร่งด่วนด้วยเลยก็มี

ในการพิจารณาศึกษาเรื่องใด ๆ ของคณะกรรมการธิการและคณะอนุกรรมการ มีการนำข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากการวิจัยไปใช้ประกอบการพิจารณาดำเนินงานด้วยเสมอ โดยการหยิบยกขึ้นนำเสนอโดยสมาชิกวุฒิสภาที่เป็นกรรมการในคณะนั้น ๆ เอง การหยิบยกและนำเสนอโดยนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญที่เข้าร่วมเป็นอนุกรรมการแต่ละคณะ รวมทั้งการจัดเตรียมและนำเสนอข้อมูลของฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ

จากการศึกษายังพบว่าข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัย จากหน่วยสนับสนุนทางวิชาการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เช่น สำนักวิชาการ ก็ถูกนำไปใช้ประกอบการพิจารณาเป็นเพียงส่วนน้อย ส่วนหนึ่งมาจากการที่ข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้ดังกล่าวไม่ตรงหรือไม่สอดคล้องกับประเด็นหรือเรื่องที่คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการที่กำลังพิจารณาศึกษา หรือข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยถูกส่งมอบถึงมือคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการไม่ทันการใช้ประกอบการดำเนินงาน ประกอบการที่มีนักวิชาการผู้มีความเชี่ยวชาญอยู่ในคณะอนุกรรมการที่สามารถให้ข้อมูลที่ตรงประเด็นตามความต้องการได้ และการที่คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการได้มีการเชิญหน่วยงาน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าวมาให้ข้อมูลข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมอยู่แล้ว

ทั้งนี้ บุคลากรที่ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ยังคงแสดงความต้องการที่จะให้สำนักวิชาการดำเนินการจัดทำและจัดหาข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากการวิจัยเพื่อช่วยสนับสนุนการดำเนินงานในภารกิจหน้าที่ของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการมากยิ่งขึ้น โดยมีความเห็นว่า สำนักวิชาการควรมีการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานในการติดตามประเด็นการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการอย่างต่อเนื่อง เพราะเรื่องหรือประเด็นที่มีการพิจารณาศึกษาจะมีความหลากหลายและปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ และการพิจารณาของที่ประชุมเป็นสำคัญ โดยสามารถประสานงานกับบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากการวิจัยที่จะใช้ประกอบการดำเนินงาน และปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ ช่องทางในการสื่อสารและการเผยแพร่ข้อมูล รูปแบบการนำเสนอให้มีความน่าสนใจยิ่งขึ้น โดยให้มีรูปแบบการนำเสนอทั้งในรูปของอินโฟกราฟิกส์ ในรูปแบบพาวเวอร์พอยต์ ประกอบเอกสารวิชาการที่จัดทำหรือจัดทำด้วย เพื่อให้ง่ายต่อการที่ฝ่ายเลขานุการจะเอานำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ

รวมทั้งควรมีการสร้างเสริมช่องทางเพื่อช่วยสนับสนุนภารกิจงานของฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการขึ้น โดยการสร้างฐานข้อมูลงานวิชาการและองค์ความรู้จากการวิจัยขึ้น เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับค้นคว้าและใช้ประโยชน์ โดยให้มีการจำแนกข้อมูลออกเป็นรายคณะกรรมการเพื่อให้ง่ายต่อการใช้งาน ทั้งในการนำไปใช้อ้างอิงประกอบการจัดทำรายงาน การพิจารณาศึกษา การใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการในการประชุมพิจารณาในเรื่องหรือประเด็นต่างๆ ทั้งในประเด็นที่คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการกำหนดให้มีการพิจารณาศึกษาหรือรวบรวมข้อมูล และในประเด็นที่เกี่ยวกับการพิจารณาขอโทษเท็จจริง ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งนี้ ข้อมูลวิชาการและองค์ความรู้จากการวิจัยดังกล่าวต้องเป็นข้อมูลที่สามารถเข้าถึงตัวเล่มเอกสารได้ครบถ้วน ไม่ใช่เพียงแค่การบ่งบอกแหล่งที่มาของเอกสารเท่านั้น

โดยสรุป อาจกล่าวได้ว่าแนวทางการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ตามภารกิจของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการของสำนักวิชาการ ยังคงเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานตามภารกิจของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถช่วยสนับสนุนกับการดำเนินงานของฝ่ายเลขานุการได้ แต่ต้องปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ ช่องทางการสื่อสาร การส่งต่อข้อมูล การส่งมอบข้อมูล และการเผยแพร่ข้อมูล ให้มีความเหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติงานยิ่งขึ้น รวมทั้งปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอให้มีความน่าสนใจ ให้มีการนำเสนอในรูปแบบอินโฟกราฟิกส์ มีการจัดทำพาวเวอร์พอยต์ ประกอบเพิ่มขึ้นอีกส่วนหนึ่ง เพื่อให้ง่ายต่อการนำเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการดำเนินการที่ผ่านมาเกี่ยวกับการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ตามภารกิจของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการของสำนักวิชาการ โดยเปรียบเทียบกับดำเนินการตามภารกิจของสำนักกรรมการ 1 2 และ 3 ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ รวมทั้งการดำเนินงานของสำนักการประชุม และสำนักกฎหมาย การประมวลผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างข้าราชการผู้ทำหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการสามัญวุฒิสภาและคณะอนุกรรมการ ในสำนักกรรมการ 1 2 และ 3 ซึ่งเป็นเป็นผู้รับนโยบายมาแปลงสู่การปฏิบัติ การสัมภาษณ์บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาการของหน่วยงานภายในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้แก่ สำนักการประชุม สำนักกฎหมาย และสำนักวิชาการ นำมาซึ่งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของสำนักวิชาการ ดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

(ก) เพื่อให้เกิดการการแก้ไขปัญหาในส่วนของการทำงานในการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อการใช้ประโยชน์ตามภารกิจของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการของสำนักวิชาการ มีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองกับการดำเนินงานตามภารกิจของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการได้ดียิ่งขึ้น สำนักวิชาการควรมีการปรับปรุงวิธีการประชาสัมพันธ์และเพิ่มช่องทางในการติดต่อสื่อสารและการเผยแพร่ข้อมูล สร้างเสริมรูปแบบเอกสารข้อมูลทางวิชาการและวิธีการนำเสนอให้มีความน่าสนใจยิ่งขึ้น โดยการอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารด้วยสังคมโซเชียลมีเดีย การแจ้งข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นทางการในระบบปฏิบัติงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงาน เพื่อให้เกิดการรับรู้การให้บริการ และการได้รับข้อมูลข่าวสารทางวิชาการผ่านกลไกและกระบวนการส่งต่อข้อมูลเป็นระยะและต่อเนื่อง

(ข) สำนักวิชาการต้องดำเนินการปรับปรุงรูปแบบเอกสารและการนำเสนอข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากงานวิจัยที่ทำการเผยแพร่ให้มีความน่าสนใจ และเชิญชวนต่อการนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น ทั้งการนำเสนอในรูปแบบอินโฟกราฟิกส์ การนำเสนอในรูปแบบพาวเวอร์พอยต์ เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปใช้ประโยชน์ในที่ประชุมคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ โดยการปรับปรุงหน้าเว็บอินทราเน็ตของสำนักวิชาการและนำเสนอข้อมูลผ่านระบบอินทราเน็ตให้มีความน่าสนใจและต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของส่วนราชการภายในสำนักงาน ซึ่งจะมีส่วนช่วยทำให้ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการมีแหล่งค้นคว้าอ้างอิงที่สะดวกและรวดเร็วเพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่ง

(ค) สำนักวิชาการควรพิจารณาการประสานความร่วมมือกับสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการภายนอก ในการสร้างและพัฒนากิจการจัดทำฐานข้อมูลงานวิชาการและองค์ความรู้จากการวิจัยขึ้น และทำให้การเข้าถึงข้อมูลสามารถเข้าถึงตัวเล่มเอกสารงานวิชาการหรืองานวิจัยได้ครบถ้วน โดยไม่ติดปัญหาด้านลิขสิทธิ์เมื่อนำมาใช้ประโยชน์ทางวิชาการในกระบวนการงานนิติบัญญัติของวุฒิสภา และดำเนินการการจำแนกข้อมูลเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับค้นคว้า อ้างอิง และใช้ประโยชน์ ประกอบการพิจารณาศึกษาในเรื่องหรือประเด็นต่าง ๆ ตามที่คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการมีการกำหนดขึ้น และในประเด็นที่เกี่ยวกับการพิจารณา สอบหาข้อเท็จจริง ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

(ง) สำนักวิชาการและเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ควรมีการพิจารณาพัฒนา กลไกและเครื่องมือในการประสานงานและการสื่อสารกับฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการสามัญ ประจําวุฒิสภา เพื่อทำให้เกิดช่องทางที่สะดวกสำหรับการแจ้งความต้องการทางวิชาการและ องค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อรองรับการใช้ประโยชน์ตามภารกิจของคณะกรรมการ และคณะ อนุกรรมการ และการส่งมอบข้อมูลอย่างเป็นระบบ

5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

(ก) สำนักวิชาการและสำนักกรรมการ ต้องมีการสร้างเสริมความเข้าใจร่วมกัน ระหว่างฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ กับฝ่ายบริการทางวิชาการของ สำนักวิชาการ เพื่อร่วมกันให้ความคิดเห็นในการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการรับส่งข้อมูลระหว่างกันให้มี ถูกต้อง และสอดคล้องกับความต้องการใช้ประโยชน์ของคณะกรรมการและอนุกรรมการที่เกิดขึ้น

(ข) สำนักวิชาการ ต้องดำเนินการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จาก งานวิจัยเพื่อรองรับกับความต้องการใช้ประโยชน์ โดยการกำหนดแนวทางการดำเนินงานตามบทบาท หน้าที่และภารกิจของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ และจัดทำเป็นฐานข้อมูล ด้านวิชาการและงานวิจัยขึ้นในระบบอินทราเน็ตของสำนักวิชาการ รวมทั้งดำเนินการให้เกิดการรับรู้ กับส่วนราชการภายในเพื่อทราบและใช้ประโยชน์ อันจะทำให้ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการมีแหล่งข้อมูลเพื่อการค้นคว้าอ้างอิงที่สะดวกและรวดเร็วขึ้น

(ค) สำนักวิชาการต้องปรับปรุงบทบาทการให้บริการทางวิชาการเป็นเชิงรุกมากขึ้น ปรับเปลี่ยนการวิธีการติดตามประเด็นการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการและคณะ อนุกรรมการ ซึ่งมีความหลากหลายและปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์และการพิจารณาของ ที่ประชุม โดยการประสานความร่วมมือกับฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการข้อมูลทางวิชาการและองค์ความรู้จากการวิจัยที่จะใช้ประกอบการ ดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความอย่างต่อเนื่องในการให้บริการทางวิชาการ

บรรณานุกรม

กลุ่มงานวิจัยและข้อมูล สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. รายงานผลการสำรวจ
ความคิดเห็นบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. หัวข้อ รูปแบบการสนับสนุนและ
ให้บริการงานวิชาการที่ประสงค์จากสำนักวิชาการ. ระหว่างวันที่ 16 มิถุนายน – 15
กันยายน 2564.

ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 219 ง 2 กันยายน
2562.

คณะทำงานคู่มือด้านการประชุมคณะกรรมการ สำนักกรรมการ 1 สำนักกรรมการ 2 และสำนัก
กรรมการ 3 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. คู่มือด้านการประชุมคณะกรรมการ. 2562.

คณะทำงานวิจัย สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. การสนับสนุนงานวิชาการ
ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ. 2562.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก 6
เมษายน 2560.

สำนักกรรมการ 1 สำนักกรรมการ 2 และสำนักกรรมการ 3 สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
คู่มือการจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ. 2562.

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.).
หลักการทรงงาน. (Online). 2564. แหล่งที่มา [http://www.rdpb.go.th/th/King/
%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%81%E0%B8%B2
%E0%B8%A3%E0%B8%97%E0%B8%A3%E0%B8%87%E0%B8%87%E0%B8%B2
%E0%B8%99-c24](http://www.rdpb.go.th/th/King/%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%81%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%97%E0%B8%A3%E0%B8%87%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99-c24) สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2564.

อภิวัฒน์ สุดสาว. “คมความคิด เข้มทิศรัฐธรรมนูญ.” วารสารจลนิตี. ปีที่ 9. ฉบับที่ 2 (มี.ค. – เม.ย. 2555).
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ - สกุล	นายประธาน ทิพยกะลิน
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานวิจัยและข้อมูล วิทยาการชำนาญการพิเศษ
คุณวุฒิการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
สถานที่ติดต่อ	53/1215 ซอยราชพฤกษ์ 12 กุญชรานคร ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลบางตลาด ปากเกร็ด นนทบุรี 11120
หมายเลขโทรศัพท์	ที่ทำงาน : 0-28319310 มือถือ : 086-8948855